

Valvottavatilaisuus 29.11.2024

Tervetuloa!

Solvenssi II -direktiivin muutosten eteneminen

Ryhmäpäällikkö Silvaliisa Virri

Solvenssi II -direktiivin muutokset hyväksytty

EU-lainsäädäntöprosessin vaiheet

- Poliittinen sopimus Solvenssi II -direktiivin muutoksista joulukuussa 2023.
- Muutosdirektiivi hyväksyttiin lopullisesti marraskuussa 2024.
- Muutosdirektiivin voimaantulo joulukuussa 2024 tai tammikuussa 2025, riippuen EU:n Virallisen lehden julkaisuaikataulusta.
- Muutosdirektiivi on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä 24 kk:n kuluessa voimaantulosta.
- Näin ollen direktiivin soveltaminen alkaisi noin vuoden 2027 alusta alkaen.
- Komissio valmistelee muutoksia komission delegoituun asetukseen (2015/35).

Kansallinen lainsäädäntöprosessi

- Sosiaali- ja terveysministeriö valmistelee direktiivin kansallista täytäntöönpanoa.
- Direktiivi edellyttää muutoksia ainakin vakuutusyhtiölakiin (521/2008).

EIOPAn mandaatit Solvenssi II -direktiiviin muutoksiin liittyen

- EIOPAlla laaja mandaatti alemman asteiselle sääntelylle Solvenssi II -direktiivin muutoksiin liittyen.
- EIOPA valmistelee lukuisia uusia ohjeita, teknisiä standardeja, raportteja ja neuvonantoja.
- EIOPA on aloittanut julkiset kuulemiset Solvenssi II -direktiivin muutoksiin liittyen tänä syksynä.
 - Yhteensä noin 30 julkista kuulemiskierrosta tämän ja ensi vuoden aikana.
 - Finanssivalvonnan [valvottavatiedote](#) kuulemisiin liittyen.
- Lisäksi EIOPA tarkastelee uudelleen olemassa olevia ohjeita sen varmistamiseksi, että ne ovat ajan tasalla ja yhteensopivia Solvenssi II -direktiivin muutosten kanssa.

Solvenssi II -direktiivin keskeisiä muutoksia

Pilari I

- Muutoksia laskentakehikkoon

Pilari II

- Uusi suhteellisuuskehikko
- Hallintojärjestelmää koskien mm. vaatimus keskeisten toimintojen itsenäisyydestä
- ORSAA koskevia muutoksia
- Uusia makrovakaussäilytysvälineitä
- Likviditeetti-, kyber- ja kestävyysriskit osana riskienhallintaa
- Ryhmiä ja ryhmävalvontaa koskevia muutoksia

Pilari III

- Muutokset vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskevaan kertomukseen sekä sen tilintarkastusvaatimus
- Raportoinnin määräajat

Suhteellisuusperiaatteen vahvistaminen Solvenssi II -direktiivissä

Yleinen suhteellisuusperiaate säilyy

Uusi suhteellisuuskehikko

Direktiiviin luodaan uusi **pienen ja ei-monimutkaisen vakuutusyrityksen** käsite.

- Direktiivissä asetettu riskiperusteiset kriteerit pienille ja ei-monimutkaisille yrityksille.
- Voivat hyödyntää lähtökohtaisesti kaikkia suhteuttamistoimenpiteitä.
- Kriteerit täyttävät yritykset voivat tehdä ilmoituksen kriteereiden täyttymisestä valvojalle.
- Valvojan on vastustettava luokittelua pieneksi ja ei-monimutkaiseksi 2kk:n (alkuun 4kk:n) kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta, muutoin yritys katsotaan pieneksi ja ei-monimutkaiseksi määräajan päätyttyä.

Muut kuin pienet ja ei-monimutkaiset vakuutusyritykset voivat tietyin edellytyksin hyödyntää suhteuttamistoimenpiteitä.

- Direktiivissä komissiolle valtuutus säätää edellytykset käytölle.
- EIOPA valmistelee komissiolle neuvonantoa, joka tulee sisältämään kaikille suhteuttamistoimenpiteille yhteisiä, yleisiä kriteereitä ja suhteuttamistoimenpidetä eriyttäviä kriteereitä.
- Muun kuin pienen ja ei-monimutkaisen yrityksen on yhtä tai useampaa suhteuttamistoimenpidettä käyttääkseen tehtävä valvojalle perusteltu hakemus.
- Valvojan on 2 kk:n (alkuun 4 kk:n) kuluessa arvioitava hakemus ja tehtävä päätös sen hyväksymisestä tai hylkäämisestä.

Solvenssi II -muutosdirektiivin mukaiset suhteuttamistoimenpiteet

- 1) RSR joka kolmas tai vähintään joka viides vuosi (35 (5a) artikla)
- 2) Keskeisten toimintojen yhdistäminen (41 (2a) artikla)
- 3) Kirjallisten toimintaperiaatteiden päivittäminen vähintään viiden vuoden välein (41 (3) artikla)
- 4) Vapautus makrotaloudellisesta analysoinnista ORSAssa (45 (1 b) artikla)
- 5) ORSA vähintään joka toinen vuosi (45 (5) artikla)
- 6) Parhaan estimaatin turvaava deterministinen arvostus ei-olennaisille optiolle ja takuille (77(7) artikla)
- 7) Poikkeus likviditeettiriskin hallintasuunnitelman laatimisvelvoitteeseen (144 a (4) artikla)
- 8) Poikkeus muuttuvan palkkiokomponentin merkittävän osuuden maksuun sisällytettävästä lykätystä komponentista (Delegoidun asetuksen 275 (2) (c) artikla)

Muut kuin pienet ja ei-monimutkaiset – EIOPAn ehdottamat yleiset edellytykset suhteuttamistoimenpiteiden käytölle

Riskiprofiili – Yhtiö selviää nykyisistä ja tulevista riskeistä, ei edellytä toistuvaa valvojan arviointia ja yhtiöön ei kohdistu meneillään olevia valvontatoimenpiteitä.

Pääomavaatimukset – SCR ylittyy riittävällä marginaalilla.

Hallintojärjestelmä – Ei merkittäviä huolia yhtiön hallintojärjestelmään liittyen viimeisen kolmen vuoden aikana.

Liiketoimintamalli – Yhtiön liiketoimintamalli on ei-monimutkainen ja vakiintunut, hallittava tuotevalikoima ja sijoitusten yksinkertaisuus.

Yhtiön koko – Määrälliset raja-arvot, jotta systemisesti merkitykselliset yritykset rajautuisivat pois suhteuttamistoimenpiteiden piiristä.

Muut kuin pienet ja ei-monimutkaiset – Esimerkkejä EIOPAn ehdottamista suhteuttamistoimenpidekohtaisista erityisistä kriteereistä

RSR joka kolmas tai vähintään joka viides vuosi

- Edelliset kolme RSR:ää sisältävät korkealaatuiset ja riittävät tiedot eikä niihin liity huolenaiheita

Keskeisten toimintojen yhdistäminen

- Ei huolenaiheita liittyen yhtiön päätöksentekoon ja hallinnon järjestämiseen
- Tehtävää hoitavan tiedot, taidot ja kokemus sekä riittävät resurssit

Harvennettu kirjallisten toimintaperiaatteiden päivittäminen

- Kirjalliset toimintaperiaatteet ovat riittävällä tasolla, linjassa keskenään ja liiketoimintastrategian kanssa

ORSA vähintään joka toinen vuosi

- Edellisissä kolmessa ORSAssa esitetyt tiedot ovat olleet yhtiön riskiprofiiliin nähden tarkoituksenmukaisia
- Harvennus ei vaikuta riskienhallinnan tehokkuuteen

FIN-FSA
FINANSSIVALVONTA

Teema-arvio vahinko- ja henkivakuutusyhtiöiden sisäisestä tarkastuksesta

vanhempi valvoja Santeri Palojärvi

Sisältö esityksessä

Alustus

Teema-arvion rakenne

Keskeisimmät havainnot

Sisäisen tarkastuksen kirjalliset toimintaperiaatteet

Ulkoistetun sisäisen tarkastuksen toiminnon valvonta

Yhteistyö yhtiön hallituksen kanssa

Resursointi, osaaminen ja asiantuntemus

Tarkastussuunnitelmat

Tarkastushavaintojen käsittely ja jatkoseuranta

Lopuksi

Alustus

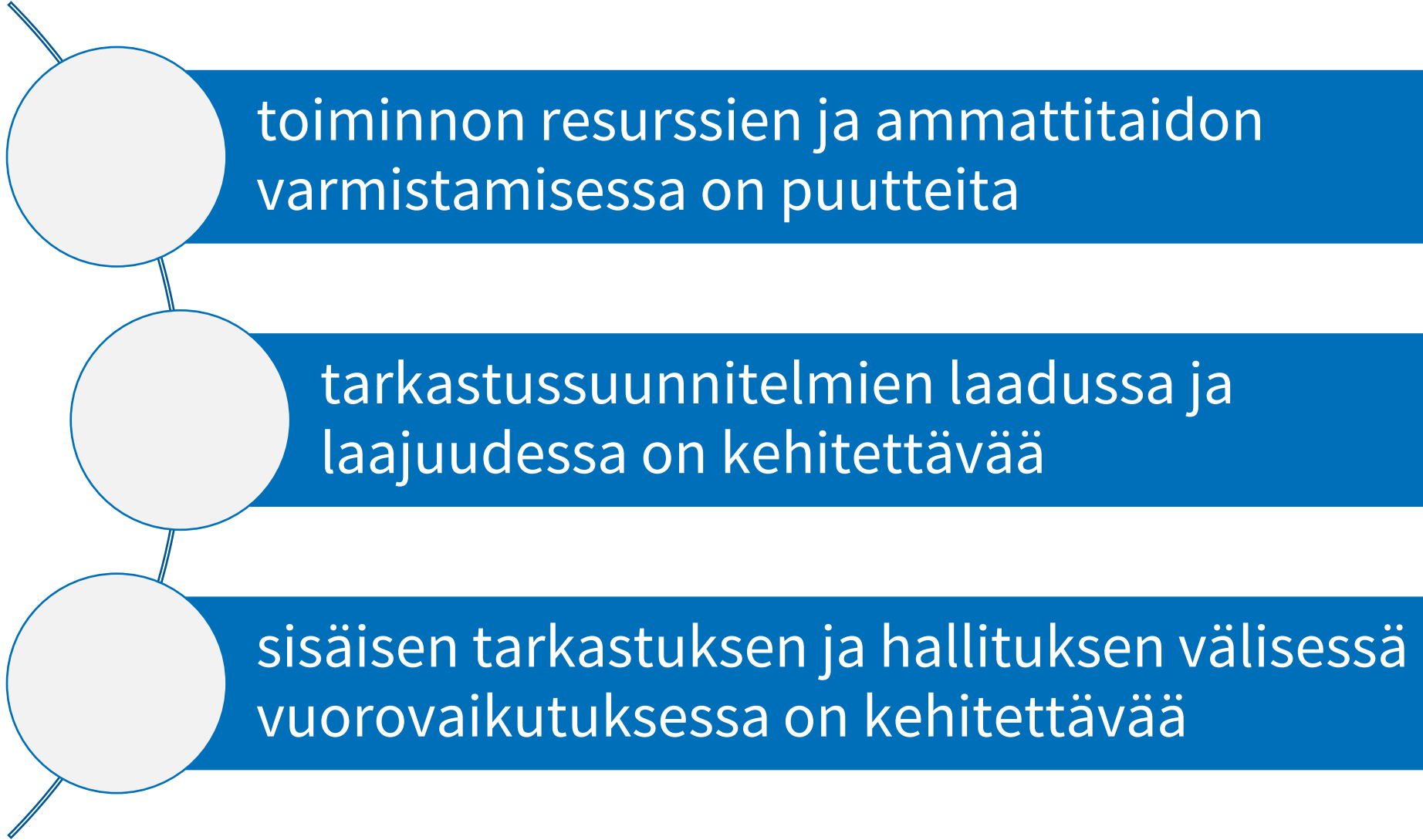
- Finanssivalvonta kartoitti vakuutusyhtiöiden sisäisen tarkastuksen toimintatapoja, ammattitaitoa ja resursoinnin riittävyttä
- Tavoitteena oli selvittää, miten vahinko- ja henkivakuutusyhtiöt järjestävät sisäisen tarkastuksen ja varmistavat sen riippumattomuuden ja tehokkuuden
- Teema-arviossa tarkasteltiin toimintaperiaatteita, ohjeistuksia ja työkaluja sisäisen tarkastuksen toiminnon toteutuksessa
- Selvityksen tulokset julkaistaan valvottavatiedotteella sisältäen suosituksia, hyviä käytänteitä ja kehittämiskohteita
- Kyselyyn osallistui 22 vakuutusyhtiötä, havainnot osoittavat merkittäviä eroja toimintatavoissa ja resursoinnissa
- Esitys rakentuu aihekokonaisuuksien ympärille nostaen hyviä käytänteitä esille

Teema-arvion rakenne

- Modulaarinen rakenne
- Osa kysymyksistä keskittyi toiminnon kehitykseen ja toteumaan viiden vuoden aikajänteellä, jotta saisimme kattavan kuvan sisäisen tarkastuksen resursseista, suunnitelmista ja toiminnan vaikuttavuudesta
- Tavoite, että yhtiöiden vastauksia hyödynnetään valvonnan vuoropuheluissa vuonna 2025

Teema-arvion keskeisimmät havainnot

toiminnon resurssien ja ammattitaidon
varmistamisessa on puutteita

tarkastussuunnitelmien laadussa ja
laajuudessa on kehitettävää

sisäisen tarkastuksen ja hallituksen välisessä
vuorovaikutuksessa on kehitettävää

Sisäisen tarkastuksen kirjalliset toimintaperiaatteet

- Sääntely edellyttää vakuutusyhtiöiltä kirjallisia sisäistä tarkastusta koskevia toimintaperiaatteita, joita tarkennetaan EIOPAn hallintojärjestelmää koskevilla ohjeilla
- Toimintaperiaatteet varmistavat sisäisen tarkastuksen riippumattomuutta sekä määrittelevät tarkastuksen käytännöt, vastuut ja toimintatavat
- Finanssivalvonta korostaa toimintaperiaatteiden selkeän dokumentoinnin ja kattavuuden merkitystä
 - Tämä edistää sisäisen tarkastuksen toiminnon objektiivisuutta, tehokkuutta ja yhdenmukaisuutta

Sisäisen tarkastuksen kirjalliset toimintaperiaatteet – hyvät käytänteet

1. *Säännölliset ulkopuoliset arvioinnit: Sisäiseen tarkastukseen kohdistetaan ulkopuolisen tahon suorittamia arviointeja, esimerkiksi vähintään viiden vuoden välein.*
2. *Kattavat ja selkeästi dokumentoidut toimintaperiaatteet: Toimintaperiaatteet on selkeästi kirjattu, ja ne sisältävät vähintään kaikki EIOPAn hallintojärjestelmää koskevien ohjeiden mukaiset tiedot.*
3. *Toimintaperiaatteiden strateginen merkitys: Vakuutusyhtiön hallitus näkee toimintaperiaatteet strategisena välineenä, joka tukee liiketoiminnan pitkäjänteistä suorituskkyä.*
4. *Riippumattomuuden varmistaminen toimintaperiaatteissa: Hallinto-, johto- ja valvontaelimet eivät vaikuta tarkastuksen sisältöön, tulosten arviointiin tai raportointiin.*
5. *Toimintaperiaatteiden rooli objektiivisuuden ja yhdenmukaisuuden edistämisessä: Laadukkaat toimintaperiaatteet tukevat tarkastustoiminnan objektiivisuutta, tehokkuutta ja jäljitettävyyttä.*

Ulkoistetun sisäisen tarkastuksen toiminnon valvonta ja hyvät käytänteet

- Iso osa yhtiöistä on ulkoistanut sisäisen tarkastuksen, mutta yhtiöillä säilyy aina vastuu sääntelyn noudattamisesta riippumatta ulkoistustavasta
- Selvityksessä havaittiin puutteita ryhmän sisällä ulkoistaneiden yhtiöiden arvioinneissa liittyen niiden mahdollisuuksiin ja kykyyn vaikuttaa palveluntarjoajan toimintaan
- Yhtiökohtaisten tarkastustarpeiden huomioon ottamisessa havaittiin puutteita ryhmään kuuluvissa yksittäisissä yhtiöissä
- Yhtiöiden hallitusten ja ulkoistuksesta vastaavien tulee varmistaa säännöllisesti palveluntarjoajan kyvykkyys sekä sisäisen tarkastuksen riippumattomuuden ja riskiperusteisen kohdentamisen toteutuminen

6. *Sisäinen tarkastus ei osallistu muuhun kuin oman toimintonsa suunnitteluun, toimintamallien hyväksyntään ja operatiiviseen toimintaan, mikä mahdollistaa toiminnon objektiivisuuden.*

Yhteistyö yhtiön hallituksen kanssa

- Sisäisen tarkastuksen säännöllinen raportointi hallitukselle auttaa hallitusta tunnistamaan ajoissa ongelmat ja kohdentamaan resursseja strategisesti tärkeisiin osa-alueisiin
- Sisäisen tarkastuksen toiminnon vastuuhenkilön aktiivinen osallistuminen hallituksen kokouksiin lisää toiminnon vaikuttavuutta ja vahvistaa tiedonkulkua yhtiön eri tasoilla
- Hallituksen ja sisäisen tarkastuksen toiminnon vastuuhenkilön välinen säännöllinen yhteistyö varmistaa tarkastustoiminnan etenemisen ja tukee hallituksen päätöksentekoa
- Hyvä tiedonkulku ja laadukas sisäinen tarkastus ovat keskeisiä elementtejä vakuutusyhtiön hallintojärjestelmässä, tukien yhtiön pitkän aikavälin liiketoiminnallisia tavoitteita
- Ajantasainen pääsy hallitusmateriaaleihin tukee toiminnon tekemää riippumatonta ja objektiivista arviointia sekä edistää tehokasta sisäistä valvontaa

Yhteistyö yhtiön hallituksen kanssa – hyvät käytänteet

7. *Tarkastussuunnitelman etenemisestä ja merkittävistä havainnoista raportoidaan hallitukselle säännöllisesti vuosiraportoinnin lisäksi.*
8. *Valmisteleva keskustelu merkittävistä havainnoista hallituksen tai sen puheenjohtajan kanssa ennen kokousta tukee päätöksenteon tehokkuutta.*
9. *Sisäisen tarkastuksen vastuuhenkilön säännölliset tapaamiset hallituksen puheenjohtajan kanssa pitävät hallituksen ajan tasalla.*
10. *Sisäisen tarkastuksen vastuuhenkilön osallistuminen tarvittaessa hallituksen kokouksiin ja myös muihinkin kuin sisäistä tarkastusta koskeviin asiakohtiin lisää tietämystä ja vahvistaa toiminnon asemaa.*
11. *Sisäisille tarkastajille taataan ajantasainen pääsy hallitusmateriaaleihin, mikä tukee riippumatonta ja objektiivista arviointia.*

Resursointi, osaaminen ja asiantuntemus

- Sisäisen tarkastuksen riittävät resurssit ja henkilöstön ammattitaito ovat keskeisiä toiminnon tehokkuuden varmistamiseksi
- Yhtiöiden välillä on merkittäviä eroja resursoinnissa ja substanssiosaamisessa
 - erityisasiantuntijoiden ja ulkopuolisen tarkastusavun käyttöä olisi suositeltavaa harkita käytettäväksi laajemmin
- Sisäisen tarkastuksen tulisi pystyä toteuttamaan suunnitelmansa myös henkilöstövaihdosten tai äkillisten tarkastustarpeiden yhteydessä ilman toiminnon jatkuvuuden vaarantumista
- Hallituksen vastuulla on arvioida sisäisen tarkastuksen toimintaa, tunnistaa kehittämistarpeet ja kohdistaa resurssit riittävyysvarmistamiseksi
- Yhtiöiden tulee varmistaa, että muiden yhtiön toimintojen asiantuntijoiden hyödyntäminen tarkastuksissa ei vaaranna sisäisen tarkastuksen riippumattomuutta

Resursointi, osaaminen ja asiantuntemus – hyvät käytänteet

12. *Sisäisen tarkastuksen toiminnossa on mahdollisuus hyödyntää asiantuntijoita, joiden osaaminen on kriittistä tarkastuksen laadukkaalle toteutukselle.*
13. *Ulkopuolisen asiantuntijuuden käyttö tarvittaessa substanssiosaamista vaativissa erityistarkastuksissa.*
14. *Sisäinen tarkastus tunnistaa ja raportoi hallitukselle havaitsemansa resurssi- ja osaamisvajeet kriittisesti.*
15. *Sisäinen tarkastus pystyy mukautumaan muuttuneisiin tilanteisiin, kuten henkilöstövaihdokseen tai ulkopuolisiin tarkastustarpeisiin ilman suunnitelmien toteuttamisen keskeytymistä.*

Tarkastussuunnitelmat ja hyvät käytänteet

- Sisäisen tarkastuksen tarkastussuunnitelman tulee kattaa yhtiön koko toiminta ja hallintojärjestelmä sekä perustua riskiperusteiseen lähestymistapaan
- Monien yhtiöiden tarkastussuunnitelmat eivät sisäläneet järjestelmällistä riskianalyysiä tai rotaatiota merkittävien toimintojen osalta
- Hyvin laadittu ja riskianalyysiin pohjautuva suunnitelma parantaa tarkastuskohteiden priorisointia ja resurssien tehokasta käyttöä

16. *Sisäisen tarkastuksen toiminnon suunnitelmat perustuvat järjestelmälliseen ja riskiperusteiseen analyysiin prioriteettien valinnassa.*
17. *Tarkastussuunnitelmat sisältävät rotaation merkittävien toimintojen osalta varmistaen kattavuuden ja monipuolisuuden.*

Tarkastushavaintojen käsittely ja jatkoseuranta

- Tarkastushavaintojen asianmukainen käsittely ja seuranta vahvistavat yhtiön hallintoa, sisäistä valvontaa ja riskienhallintajärjestelmää
- Sisäisen tarkastuksen toiminnon rooli on keskeinen tarkastushavaintojen arvioinnissa ja sulkemisessa riippumattomuuden ja objektiivisuuden takaamiseksi
- Teema-arvion vastauksista kävi ilmi, että suurinta osaa sisäisen tarkastuksen suosituksista on noudatettu, mikä kertoo vakuutusyhtiöiden sitoutumisesta yhtiön toiminnan, hallinnon sekä riskienhallintajärjestelmän kehittämiseen ja sisäisen valvonnan vahvistamiseen

Tarkastushavaintojen käsittely ja jatkoseuranta – hyvät käytänteet

18. *Avoimet tarkastushavainnot suljetaan vasta, kun tarvittavat korjaavat toimenpiteet on suoritettu ja dokumentoitu.*
19. *Sisäisen tarkastuksen toiminto tulisi olla vastuussa tarkastushavaintojen jatkokäsittelyn riittävyyden arvioinnista.*
20. *Jokaiselle tarkastushavainnolle nimetään vastuuhenkilö, mikä vähentää riskiä käsittelemättömistä tai korjaamattomista havainnoista.*
21. *Suosittelun noudattamatta jättämisen dokumentointi ja perustelu varmistavat hallituksen tietoisuuden päätöksen vaikutuksista ja riskeistä.*
22. *Hallitusmateriaaliin liitetään säännöllisesti lista auki olevista tarkastushavainnoista, mikä parantaa läpinäkyvyyttä ja tietoisuutta.*

Lopuksi

- Monet suomalaiset vakuutusyhtiöt noudattavat sääntelyn ja viranomaisohjeiden lisäksi sisäisen tarkastuksen kansainvälisiä ammattistandardeja, eettisiä sääntöjä ja käytännön ohjeita osana toimintaansa
 - Uudet sisäisen tarkastuksen kansainväliset standardit (astuvat voimaan 9.1.2025) korostavat sisäisen tarkastuksen toiminnon yhteyttä sisäiseen valvontaan ja riskien tunnistamiseen
- Optimaalisesti resursoitu sisäinen tarkastus tukee hallitusta ja operatiivista johtoa sekä edistää liiketoiminnan kehittämistä tarkastustyön kautta
- Kyselyn tuloksia hyödynnetään valvonnassa ja vuoropuheluissa vakuutusyhtiöiden kanssa vuonna 2025

Menettelytapavalvonnan ajankohtaiset

valvoja Aleksi Koivunen

Yleistä menettelytapavalvonnasta

- Menettelytapavalvonta on vakuutettujen etujen turvaamista
- Tavoitteena on
 - Varmistaa, että palveluntarjoajien toimintatavat ovat lain ja hyvän tavan mukaisia
 - Lisätä henkilöasiakkaiden luottamusta valvottavien ja finanssimarkkinoiden toimintaan
- Pääpaino on yleisessä valvontatyössä, jolla pyritään vaikuttamaan laajojen joukkojen etuihin
- Menettelytapavalvontaa ovat mm.
 - Asiakasyhteydenotot eli valitukset, tiedustelut, hallintokantelut
 - Taustaseuranta ja yhteistyö yhtiövalvonnan kanssa
 - Erillisiä, yhtiökohtaisia valvontatoimia kuten tarkastukset
 - Laajempia koko alaa koskevia selvityksiä tai teema-arvioita
 - Esim. Lakisääteisten vahinkovakuutuslajien (liikenne- ja työtapaturmavakuutukset) määräaikaseurannat

Ajankohtaisia asioita

- **Valvottavatiedote:** Menettelytapahavainnot vakuutusyhtiöiden hallitusten pöytäkirjoissa
 - Selvitystyön perusteella on todettavissa, että yhtiöiden hallituksissa vakuutustoiminnan menettelytapa-asioiden käsittelyissä oli merkittäviä yhtiökohtaisia eroja ja asioiden kirjaamistavoissa vaihtelevuutta.
 - Yhtiön hallituksen on perusteltua käsitellä säännöllisesti ja riittävässä laajuudessa kokouksissaan myös yhtiöiden vakuutus- ja korvaustoiminnan menettelytapoja.
- **Valvottavatiedote:** Korkein hallinto-oikeus: Myös muut kuin taloudelliset rikokset olivat peruste vakuutusedustajarekisteriin merkitsemisen hylkäämiselle
 - Korkein hallinto-oikeus on vuosikirjapäätöksessään KHO:2024:50 katsonut, että Finanssivalvonta on voinut hylätä osakeyhtiön hakemuksen vakuutusedustajarekisteriin merkitsemisestä.
 - Finanssivalvonta kehottaa vakuutusyhtiöitä huomioimaan korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun vaikutukset yhtiön asiamiesten hyvämaineisuuteen liittyvien materiaalien ja prosessien päivittämisessä.
- Käynnissä **teema-arvio autoliikkeiden ja katsastuskonttorien toiminnasta sivutoimisin vakuutusasiamiehinä**. Valvottavatiedote tulossa teema-arvion valmistuttua.
- **Asiakasvalituksia** koskevan kokonaiskuvan muodostaminen eri tietolähteistä
 - Asiakkaiden suoraan yhtiölle toimittamat valitukset
 - Yhtiöiden itse keräämät vakuuttamisvirheraportit
 - FINEn neuvonta- ja riita-asiat

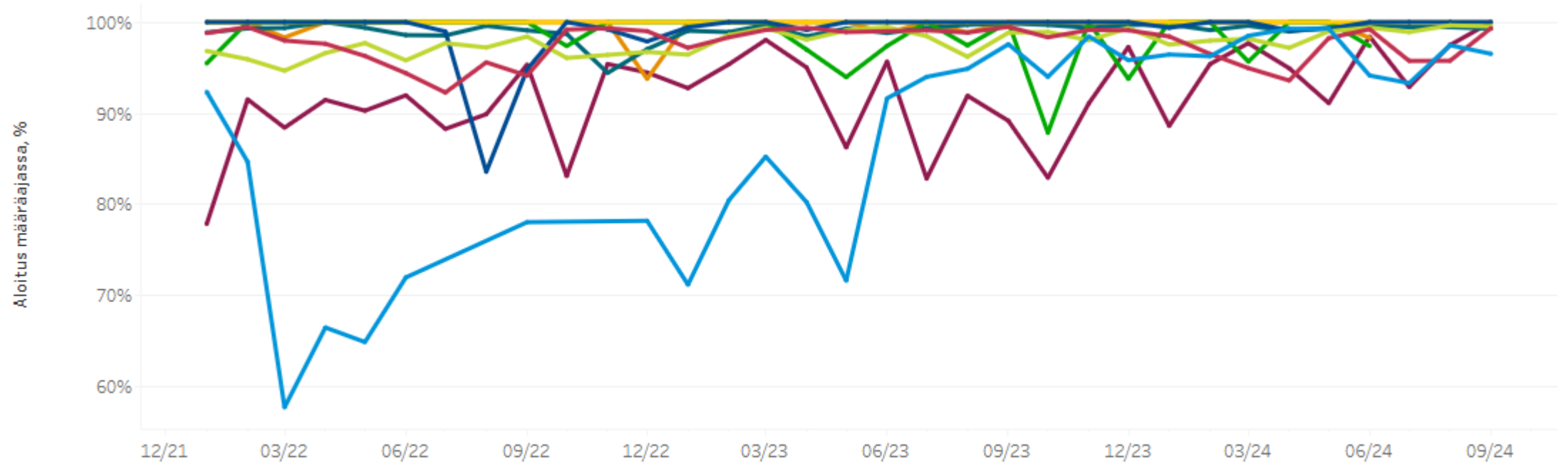
Tulevan vuoden teemoja

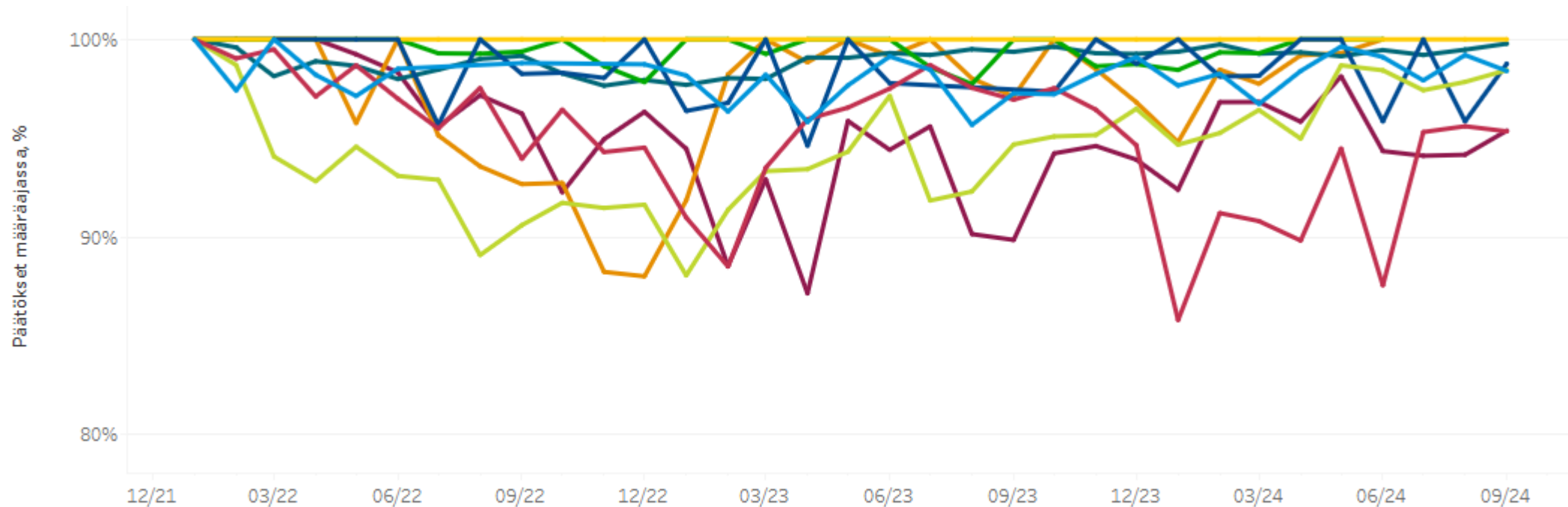
- FISA/VREK:n käytön vakiinnuttaminen
 - Teknisenä uudistuksena kirjautuminen suomi.fi kautta.
 - Muutokset toivottavasti tuovat palvelun käyttäjille apuja.
- FASyn käyttöönotto
 - Tietoturvallinen lomake asiakasyhteydenottoihin.
 - Yhtiöt kytketään viestinvaihtoon myöhemmin. Tarkemmat tiedot tulevat käyttöönoton yhteydessä.
- Markkinamonitorointi datapohjaisesti
 - Tavoitteena on, että Finanssivalvontaan tulevaa dataa analysoidaan myös menettelytapojen näkökulmasta.
 - Taloudellisista tunnusluvuista johdettuja indikaattoreita, jotka auttavat suuntaamaan valvontaa riskiperusteisesti.
- Kuluttajansuojalain muutokset
 - Mm. rahoituspalveluiden etämyyntisääntelyn muutoksia valmistellaan parhaillaan.
 - Ennakkotiedonantovelvoitteita koskeva vakuutusalan erityissääntely tulee pitkälti sovellettavaksi KSL:n rahoituspalveluiden etämyyntisääntelyn sijasta.
 - Uutena verkkorajapinnalla tehdyn etäsopimuksen ns. peruuttamistoiminto, laaja soveltamisala.

Lakisääteisten korvauslajien määräaikaseuranta

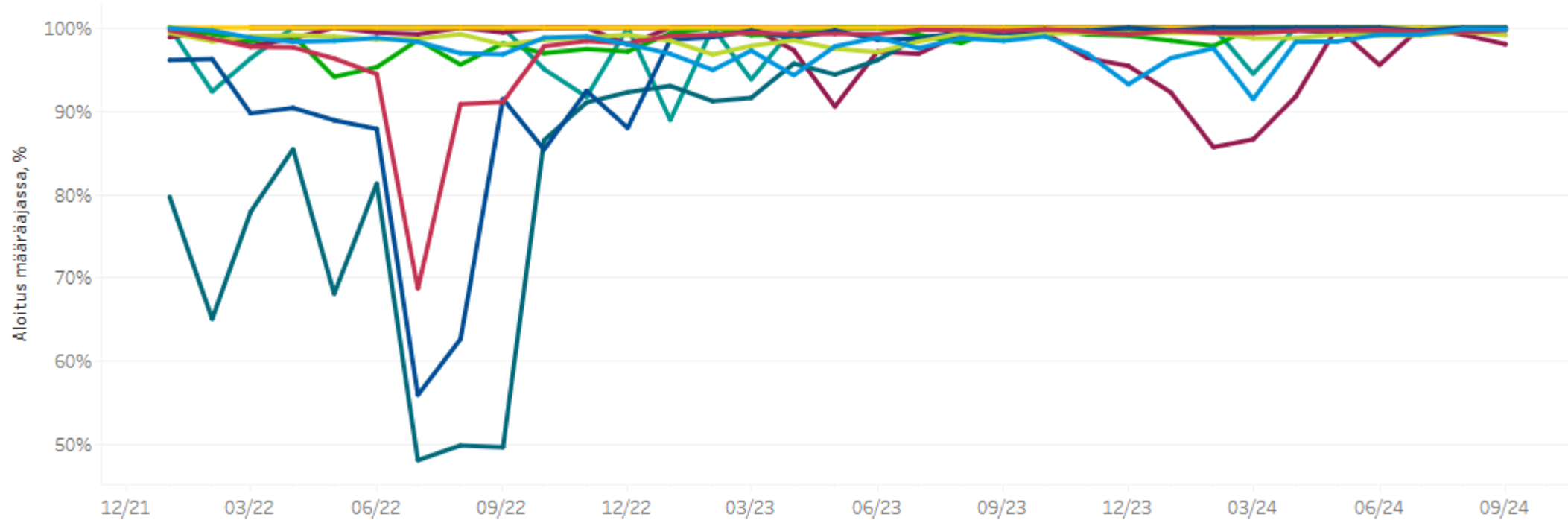
Liikennevakuutus, henkilövahingot Korvaushakemuskäsittelyn aloittaminen

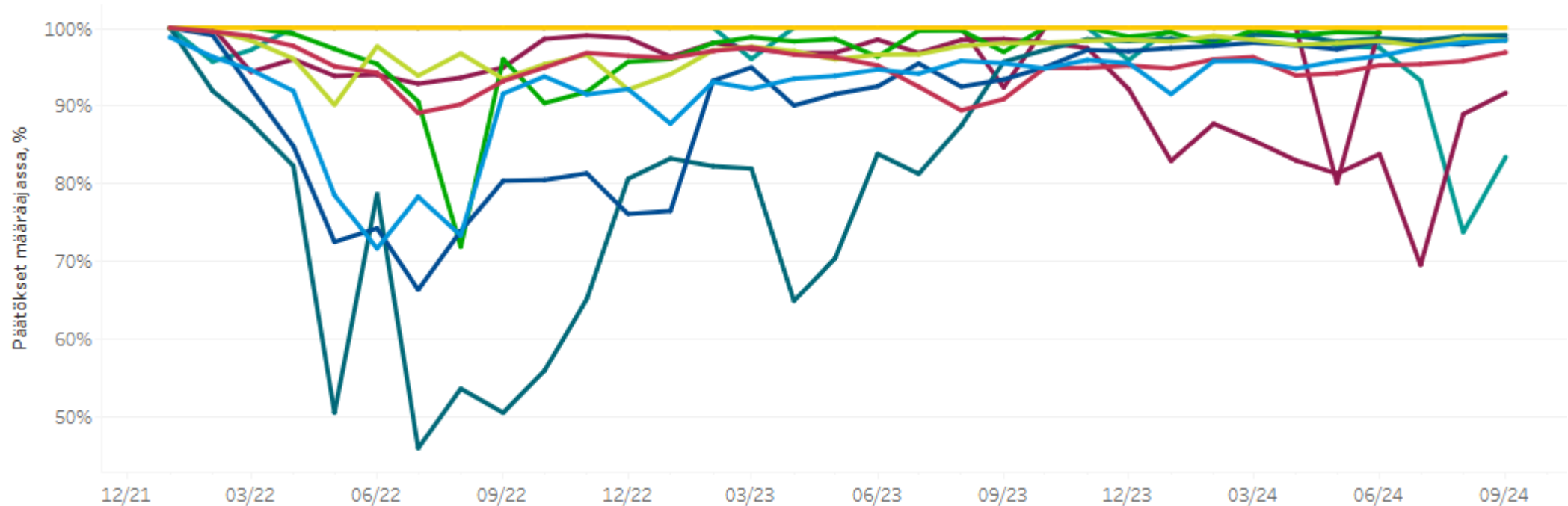
Liikennevakuutus, henkilövahingot Korvauspäätökset

Työtapaturma- ja ammattitautivakuutus Korvaushakemuskäsittelyn aloittaminen

Työtapaturma- ja ammattitautivakuutus Korvauspäätökset

Havainnot ja lakisääteisten korvauslajien määräaikojen noudattamisesta

- Järjestelmien toiminnan ja raportoinnin haasteet
 - Erityisesti manuaalikirjauksia vaativat työvaiheet
 - Mikäli Finanssivalvonnalle toimitetussa raportissa havaitaan puute, korjatun raportin voi toimittaa jälkikäteen
- Käsittelyaikapuutteiden taustalla usein henkilöstöön liittyvät syyt
 - Rekrytointi
 - Työntekijöiden poistuma
 - Lyhyt- ja pitkäaikaiset poissaolot
- Sisäinen valvonta ja johdon raportointi
 - Yhtiöiden on varmistettava, että ongelmatiedot saavuttavat päätöksentekijät ajoissa
- Sääntelyn mukaisia määräaikoja on noudatettava
 - Yhtiöiden on järjestettävä toimintansa siten, että se täyttää lain vaatimukset
 - Ennakoitavat, säännöllisesti toistuvat, laajamittaiset ja pitkäkestoiset poikkeamat eivät ole hyväksyttäviä

DORAn vaikutukset valvottaviin

vanhempi asiantuntija Isto Aho

Yleistä DORasta

Vaikutuksia:

- Hallintoon
 - Raportointiin
 - TVT-kolmansien osapuolten hallintaan
 - Häiriönsietokyvyn testaukseen
 - Uhkaperusteiseen testaukseen
-
- Liitteissä linkkejä asetuksiin ja ESA:jen valittuihin [www-sivuihin](#), tai niiden luonnoksiin
 - TVT = tieto- ja viestintätekniikka

Kalvojen tiivistelmä

Uusia asioita:

- Muutama raportti
- TVT-sopimusrekisteri
- Valvontakehikko systemisesti merkittäville TVT-toimijoille

Selvästi muuttuvia asioita:

- Häiriöraportointi
- Moni ohje muuttuu määräykseksi

- EIOPAn, EBAn ja ESMAn tekemät GAP-analyysit DORAn ja voimassa olevien ohjeistuksien välillä, tai DORAn ja MOKien välillä eivät osoita järjestyttäviä muutoksia, **mutta**
 - Soveltamisala muuttuu
 - Sääntely yhtenäistyy eri sektoreiden välillä
 - Jotain yksityiskohtia on muutettu, täsmennetty tai lisätty ja osa niistä on työläitä toteuttaa
 - Moni ohje muuttuu määräykseksi
- Kalvojen sisältö saati nostot eivät ole tyhjentävä listaus eivätkä kerro priorisoinnista.
- Vaatimuksia on myös muissa säädöksissä
- Osa asioista on yhä ”draft”-tilassa sääntelyssä tai Finanssivalvonnan tämän hetkinen näkemys, ja voi yhä muuttua.

Yleistä DORasta

Cyber Resilience

The ability of an organisation to continue to carry out its mission by anticipating and adapting to *cyber threats* and other relevant changes in the environment and by withstanding, containing and rapidly recovering from *cyber incidents*.

Source: Adapted from CERT Glossary (definition of "Operational resilience"), CPMI-IOSCO and NIST (definition of "Resilience")

Lähde: [Cyber Lexicon](#) 2023 edition

[DORA-säädös \(2022/2554\)](#) astui voimaan 17.1.2023 ja sitä sovelletaan 17.1.2025 alkaen

- Luku I – Yleiset säännökset
- Luku II – TVT-riskin hallinta
- Luku III – TVT:hen liittyvien poikkeamien hallinta, luokittelu ja raportointi
- Luku IV – Digitaalisen häiriönsietokyvyn testaus
- Luku V – Kolmansiin osapuoliin liittyvän TVT-riskin hallinta
- Luku VI – Tietojenvaihtojärjestelyt
- Luku VII – Toimivaltaiset viranomaiset

Hallinto

Vaikutuksia hallintoon

- DORA artikkelit 5 (hallinto) ja 6 (TVT-riskinhallintajärjestelmä)
- Ylin hallintoelin
 - Vastuu **digitaalisen häiriönsietokyvyn strategiasta** ja **riskitason määrittämisestä** (art 5(2d))
 - Vahvistaa TVT-liiketoiminnan jatkuvuutta koskevat toimintaperiaatteet, TVT-reagointi- ja palautumissuunnitelmat, säännöllisesti (art 5(2e))
 - Osoittaa määrärahat TVT-turvallisuuden valistusohjelmille ja aiheeseen liittyville koulutuksille (art 5 (2g))
 - On aktiivisesti ylläpidettävä riittäviä tietoja ja osaamista (art 5 (4))
 - Yms.
- TVT-riskinhallintajärjestelmä
 - Dokumentoitu ja tarkasteltava vähintään kerran vuodessa (art 6(5)).
 - Tulee sisältyä säännöllisesti sisäisen tarkastuksen tarkastuksiin (art 6(6)).
 - **Digitaalisen häiriönsietokyvyn strategia** (art 6(8)).
- Artikla 6:n mainitsemista strategioista, toimintaperiaatteista yms. on tarkemmin tietoa [RTS:ssä 2024/1532](#).

RTS:stä poimittua (2024/1532)

Politiikkoja / toimintaperiaatteita:

- TVT-omaisuuden hallinta (art 4)
- Salaus ja kryptografiset kontrollit (art 6)
- TVT-projektinhallinta (art 15)
- TVT-järjestelmien hankinta, kehittäminen ja ylläpito (art 16)
- Fyysinen ja ympäristöturvallisuus (art 18)
- Henkilöstöhallinto (art 19)
- Identiteetinhallinta (art 20)
- Pääsynhallinta (art 21)
- TVT:hen liittyvien tapahtumien hallinta (art 22, 23)
- TVT-liiketoiminnan jatkuvuus (art 24, 25)

Hallintamenettelyjä:

- TVT-omaisuuden hallintamenettely (art 5)
- Salausavainten hallinta (art 7)
- Kapasiteetin ja suorituskyvyn hallinta (art 9)
- Haavoittuvuuksien ja korjauspäivitysten hallinta (art 10)
- Tietojen ja järjestelmien turvallisuus (art 11)
- Lokien tallennus (art 12)
- TVT-järjestelmien hankinnan, kehittämisen ja ylläpidon menettely (art 16)
- TVT-muutosten hallinta (art 17)
- Identiteetinhallinnan menettelyt (art 20)
- TVT-reagointi- ja palautumissuunnitelmat (art 26)

Politiikkoja, toimintaperiaatteita ja hallintamenettelyjä:

- TVT-riskinhallinnan toimintaperiaatteet ja menettelyt (art 3)
- TVT-toimien turvallisuutta koskevat toimintaperiaatteet ja menettelyt (art 8)
- Verkkoturvallisuuden hallintaa koskevat toimintaperiaatteet, menettely, protokolla ja välineet (art 13)
- Tietoturva tiedonsiirron aikana (art 14)

Muita:

- TVT-riskinhallintajärjestelmän uudelleentarkastelusta laadittava raportti (art 27)

Raportoinnista

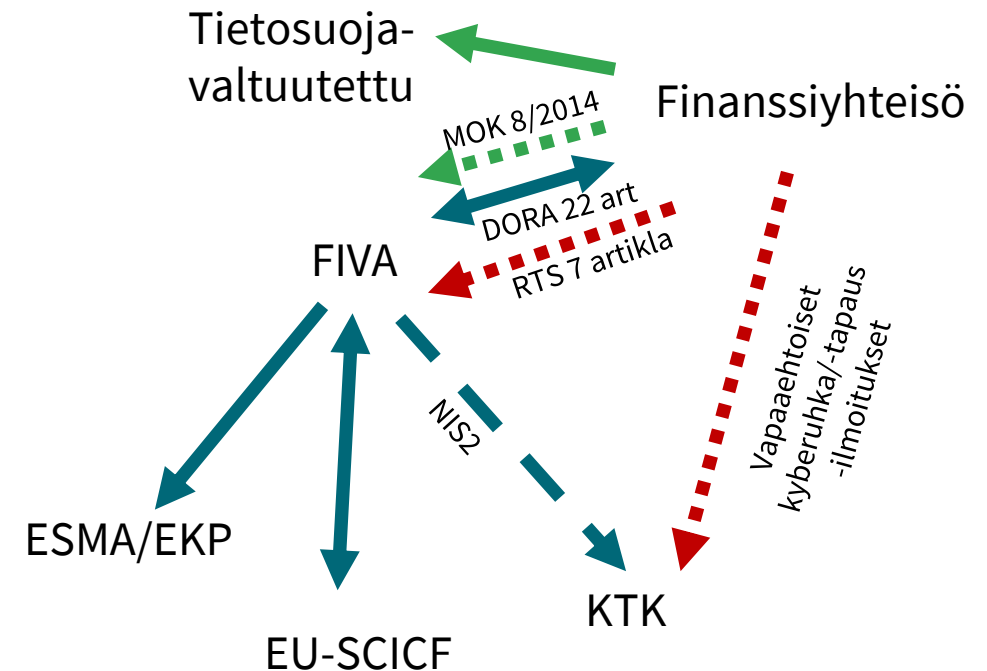
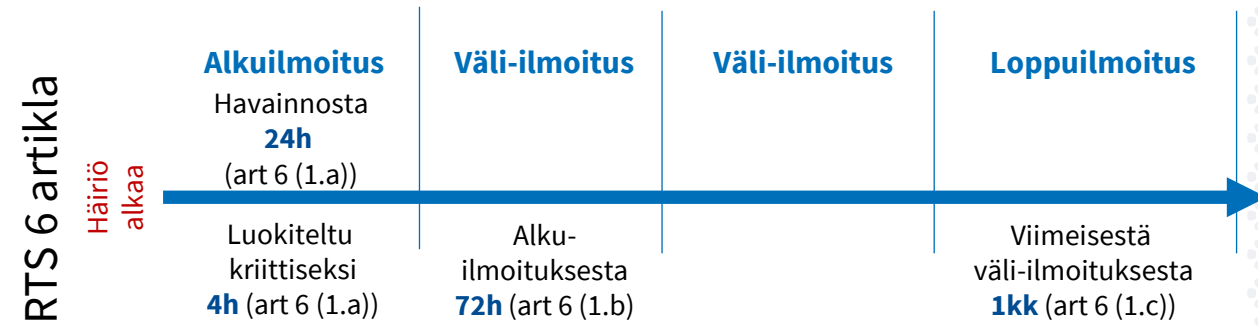

Vaikutuksia raportointiin Finanssivalvonnalle

- Moni vanha aiheeseen liittyvä raportointi jatkuu sellaisenaan (ks. MOK 6/2015)
 - Vuosi-ilmoitus operatiivisten riskien aiheuttamista tappioista
 - Ulkoistamisesta tehtävä ilmoitus
- Häiriöraportointi
 - Sisältö muuttuu hivenen
 - Kynnysrajat muuttuvat myös
- ICT-häiriöiden vuosiraportointi
- Tietorekisteri TVT-palveluntarjoajista (sopimusrekisteri)
 - 28 artikla
- TVT-riskinhallintajärjestelmän uudelleentarkastelun raportti (pyynnöstä, artikla 6 (5))

Häiriöraportoinnista

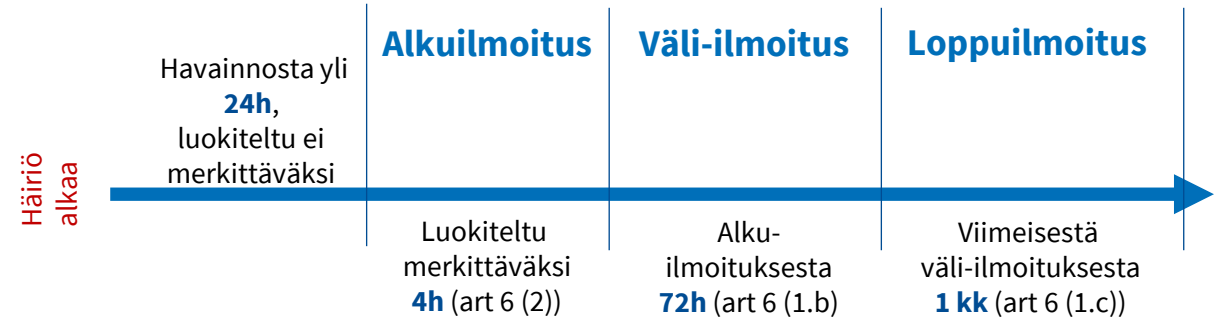
- Poikkeamien hallintaprosessi (art 17)
- Raportointi ja vapaaehtoinen ilmoittaminen (art 19)
- Raportoinnin sisältö (art 20), ks ITS ja RTS.
- Fivalle nykyistä häiriöraportointikanavaa käyttäen.
- [Joint draft ITS on major incident reporting](#)
- [RTS on criteria for the classification of ICT-related incidents](#)
- [Delegated regulation - EU - 2024/1772 - EN - EUR-Lex](#) (luokittelukriteerit, olennaisuusrajat)

Häiriöraportoinnista – viikonloput, alkuilmoitus

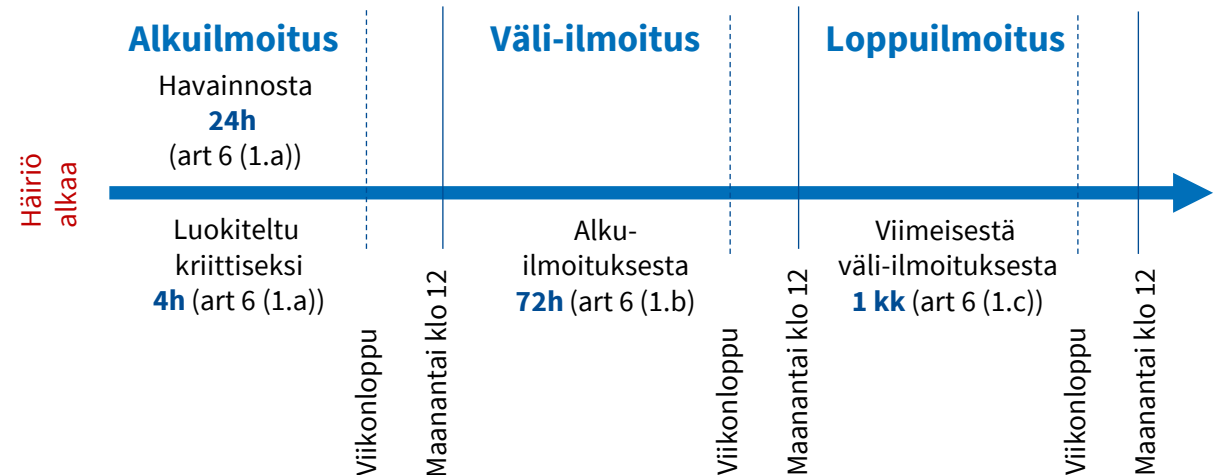
RTS art 6 (2)

Alkuilmoitus ja vakavuuden uudelleenluokitus

RTS art 6 (4), viikonloput ja pyhäpäivät
Häiriöraportin voi toimittaa seuraavana arkipäivänä klo 12 mennessä.

(Joillakin toimijoilla ei ole tätä poikkeusta.)

ICT-häiriöiden vuosiraportti

- Ks. [joint Guidelines on the estimation of aggregated costs/losses caused by major ICT-related incidents](#)
- Alkaa keväällä 2026 ja koskettaa vuoden 2025 ICT-häiriöitä
- Koskettaa kutakin valvottavaa erikseen, ryhmät eivät voi konsolidoida tätä raportointia. RTS sivu 20 ja DORA 11 (10).

Group-level vs. entity-level reporting.	Three respondents stated that in capital groups, costs and losses are usually calculated at a group level. Therefore, the Draft Guidelines should allow for the estimates on costs and losses to be calculated at a group level.	Article 11(10) DORA requires the reporting at the level of the financial entity, not at group level.	No change.
---	--	--	------------

JOINT COMMITTEE GUIDELINES ON AGGREGATED ANNUAL COSTS AND LOSSES OF MAJOR ICT-RELATED INCIDENTS

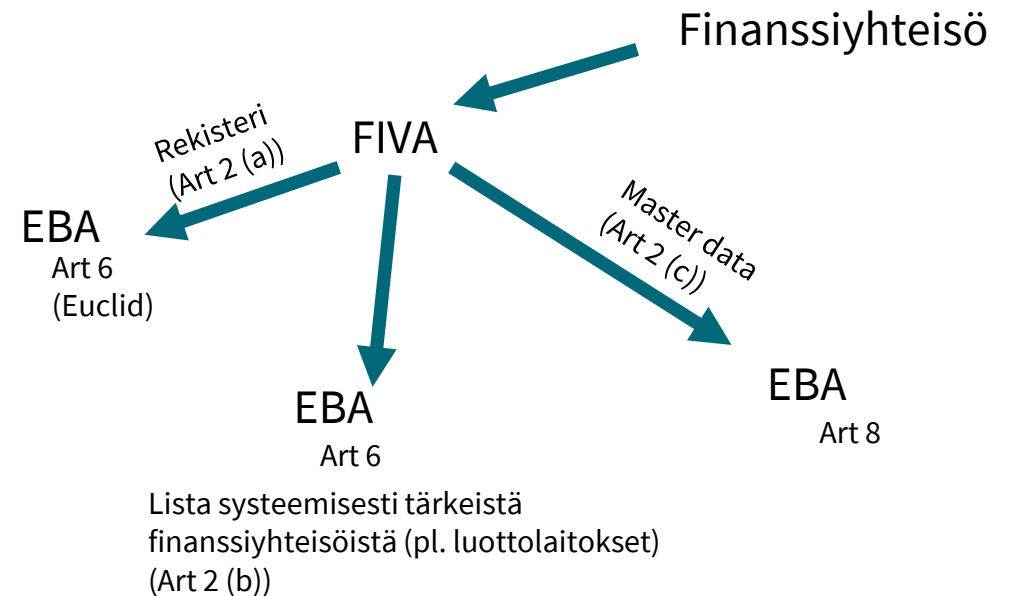
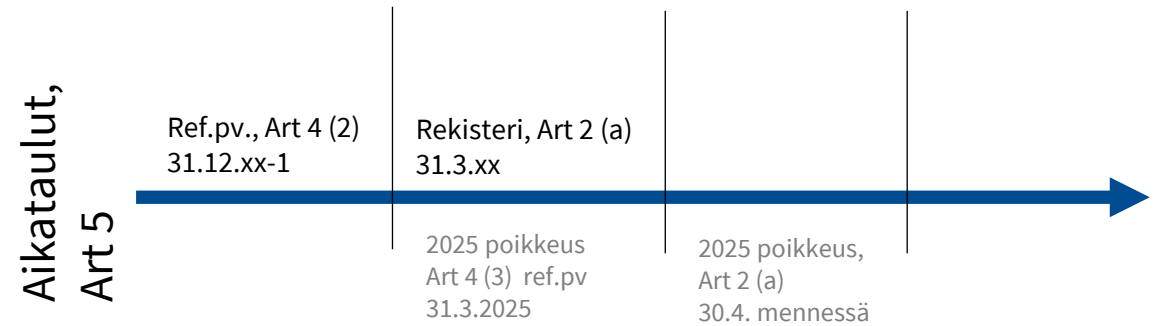
JOINT COMMITTEE OF THE EUROPEAN SUPERVISORY AUTHORITIES

Annex: Reporting template for gross costs and losses and financial recoveries in a reference year

Name of the financial entity				
Legal Entity Identifier				
Start and end date of the reference year of the financial entity				
Currency				
Number of incident	Date of the submission of the final incident report	Incident reference number	Gross costs and losses of the incident in the reference year (1000s of units)	Recoveries of the incident in the reference year (1000s of units)
1				
2				
...				
Total for reference year	-----	-----		

TVT-sopimusrekisteri

- Raportointi ensimmäisen kerran 30.4.2025 mennessä.
- ESAjen päätös: [aikarajoista sopimusrekisteriraportoinnissa](#) ja siellä [ESA 2024 22 Decision on reporting of information for CTPP designation.pdf](#)
- Tuolla on myös validointeja kuvaava Excel.
- Aineistoa käytetään EU-tasolla kriittisten TVT-toimijoiden tunnistamiseen ja valvonnan aloittamiseen
- Fivalle samalla raportointikanavalla kuin muut viranomaisraportit (pl häiriöt).

Kolmannet osapuolet

TVT-sopiminen ja -sopimukset

Vaikutukset TVT-kolmansien osapuolien hallintaan

- Kolmansien osapuolien sisältämä TVT-riski on erottamaton osa TVT-riskiä (art 28 (1))
- **TVT-kolmansia osapuolia koskeva strategia** (art 28 (2)) ... ja TVT-palvelujen käyttöä koskevien sopimusjärjestelyiden säännöllinen riskien tarkastelu
- RoI (art 28 (3))
- **Irtautumisstrategia** (art 28 (8)) niille TVT-palveluille, jotka tukevat tärkeitä tai kriittisiä toimintoja
 - Huom. Pilvipalvelut ja pilvisiirtymä
- Art 28 (2):n viittaaman politiikan vaatimuksia kuvattu RTS:ssä.
 - Hallinto (rts art 3)
 - Elinkaari (rts art 4), etukäteen tehtävä riskikatsaus (rts art 5), dd (art 6), monitoroinnista (art 9)
 - Sopimusten sisällöstä (art 8)
- Lisäksi [RTS JC 2023 84 - Final report on draft RTS to specify the policy on ICT services supporting critical or important functions](#)

Vaikutukset TVT-kolmansien osapuolien hallintaan - alihankkijoista

- Kirjallisesti ja tulee sisältää palvelutasosopimukset (art 30 (1))
- Tuttuja ehtoja ja lisäksi mm. tulee sisällyttää edellytykset osallistumiselle finanssiyhteisöjen TVT-turvallisuutta koskeviin valistusohjelmiin ja digitaalista häiriönsietokykyä käsitteleviin koulutuksiin (art 30 (2.i))
- Kriittisiä ja tärkeitä toimintoja tukevista TVT-palvelusopimuksista tulee löytää useita muita ehtoja (art 30 (3)).
- Finanssiyhteisöille, jotka mikroyrityksille, on selviä helpotuksia (art 30 (3)).
- RTS art 4, milloin TVT-palveluiden alihankinta on ok kriittisille tai tärkeille toiminnoille
- RTS art 5, alihankintaketjuista
- RTS on subcontracting: [JC 2024-53 Final report DORA RTS on subcontracting.pdf](#)

Jatkuvuudesta ja häiriöiden hallinnasta

Vaikutukset digitaalisen häiriönsietokyvyn testaukseen

- Ts. vaikutukset jatkuvuuden hallintaan
- DORA-asetuksen IV-luku, 24-27 artiklat. Näistä 26 ja 27 liittyvät uhkaperusteiseen testaukseen (ks. seuraava kalvo).
- Art 24 on yleisiä vaatimuksia ja 25 TVT- välineiden ja -järjestelmien testaamista.
- On laadittava **digitaalisen häiriönsietokyvyn testausohjelma** (art 24 (1)).
- Riskiperusteinen lähestyminen huomioiden muuttuva TVT-riski, erityiset riskit, tietomaaisuuden ja palvelujen kriittisyys (art 24 (3))
- **Testien suorittajat riippumattomia ja riittävästi resursoituja** (art 24 (4))
- Toimintaperiaatteet, jotka määrittävät löydösten korjausten priorisointia, ja validointimenetelmät (art 24 (5))
- Testaus kerran vuodessa kaikille kriittisille tai tärkeitä toimintoja tukeville järjestelmille (art 24 (6))
- Oikeasuhteisesti seuraavien toteuttamisesta (art 25 (1))
 - haavoittuvuusarviointien ja -kartoitusten,
 - avoimen lähdekoodin analyysien,
 - verkkoturvallisuusarviointien,
 - kuiluanalyysien,
 - fyysisen turvallisuuden tarkastelujen,
 - kyselylomakkeiden ja ohjelmistoratkaisujen kartoittamisen,
 - lähdekoodin tarkastelujen siltä osin kuin mahdollista,
 - skenaarioihin perustuvien testien,
 - yhteensopivuustestauksen,
 - suorituskkykytestauksen,
 - päästä päähän -testauksen ja
 - tunkeutumistestauksen

Häiriöiden hallinnasta

- Havaitsemista ja havaitsemismekanismeista on artiklassa 10
 - **Mekanismit testattava säännöllisesti** (art 10 (1))
- Reagoinnista ja toipumisesta on artiklassa 11
 - TVT-liiketoiminnan jatkuvuutta koskevat toimintaperiaatteet (art 11(2))
 - Laadittavat TVT-liiketoiminnan jatkuvuutta koskevat suunnitelmat ja testattava niitä määräajoin, erityisesti sellaisia, joissa ulkoistuksia tai sopimuksia kolmansien osapuolien kanssa (art 11(4))
 - Jatkuvuuden kannalta liiketoiminnan vaikutusanalyysit, skenaarioanalyysit (art 11(5))
- On pidettävä kirjaa toteutetuista toimista, kun TVT-liiketoiminnan jatkuvuutta koskevia suunnitelmia ja TVT-reagointi- ja palautumissuunnitelmia on käynnistetty. (art 11(8))

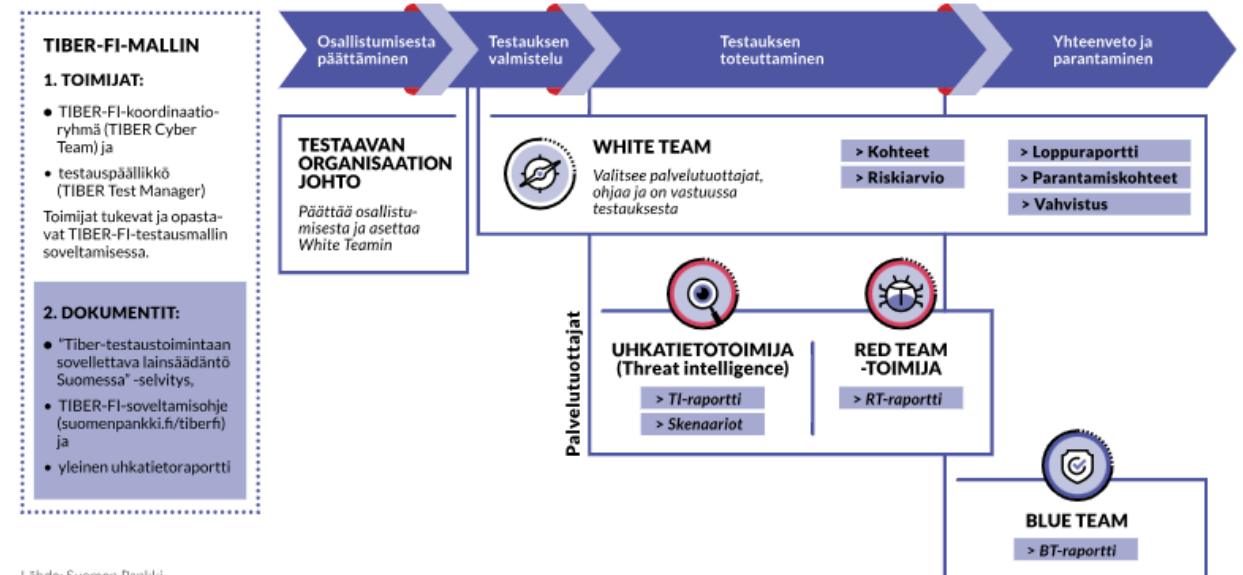
Varmuuskopioinnit, toipumismenettelyt. Viestinnästä. Oppimisesta.

- Dokumentoitava käytännöt (art 12 (1))
- Testattava säännöllisesti, myös varmuuskopiokäytännöt ml palautukset ja datan laatu (art 12 (2))
- Toipumisen yhteydessä tarkastukset ja täsmäytykset (art 12 (7))
- Viestinnästä: on oltava vähintään yksi hlö, joka toteuttaa **TVT poikkeamia koskevan viestintästrategian** ja vastaa tiedottamisesta yleisölle ja tiedotusvälineille (art 14 (3))
- Valmiudet ja henkilöstö kerätä tietoa
 - Haavoittuvuuksista
 - Kyberuhkista
 - Poikkeamista
 - Kyberhyökkäyksistä
- Sekä kyky analysoida em. tietoa (art 13 (1)).
- Vakavien häiriöiden retrospektiivit (art 13 (2))
- **TVT-riskinarviointiprosessiin** sisällytettäviä näkökulmia ja tietoa (art 13 (3)) ja raportointi ylimmälle johdolle (art 13 (5))
- Digit. häiriönsietokyvyn strategian toteutuksen tuloksellisuuden seuranta (art 13 (4))
- Koulutusohjelmat henkilöstölle ml ylin johto ja kolmannet osapuolet (art 13 (6))

Vaikutukset uhkaperusteiseen testaukseen (TLPT)

- Artiklat 26 ja 27
- Suurimmille toimijoille: Finanssivalvonta ilmoittaa, keitä tämä koskee
- RTS [Joint Regulatory Technical Standards specifying elements related to threat led penetration tests](#) | [European Banking Authority](#) art 2 (1.g) ja 2 (4) koskettavat vakuutusyhtiöiden osallistumista.

- SI-pankit, EKP:n kautta
- Muut Finanssiyhteisöt: [TIBER-FI toimintamalli](#)

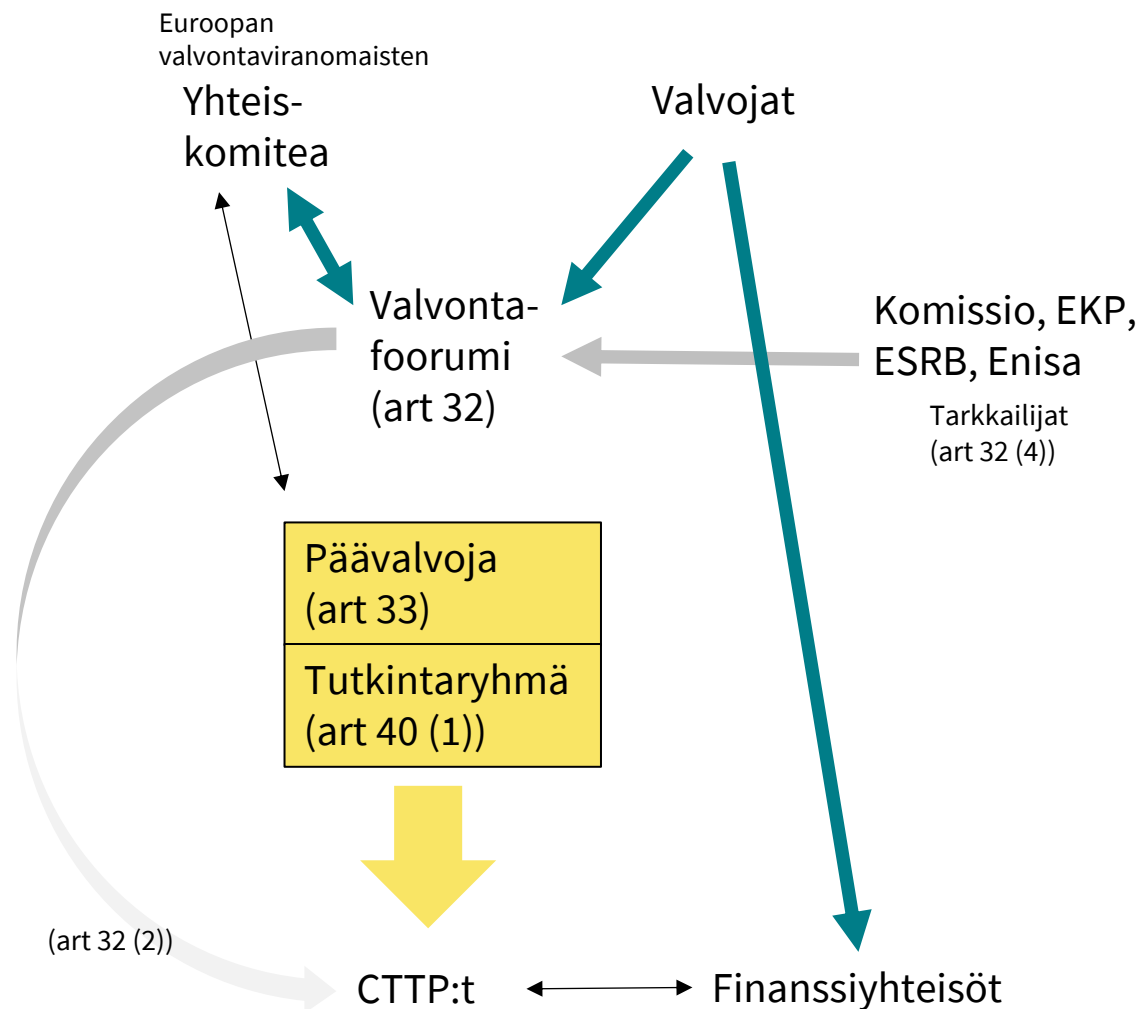

Lähde: Suomen Pankki

Liitteet ja linkit

Uusi valvontakehys

- TVT-palveluntarjoajien valvontaa
 - Systemisesti kriittisiä toimijoita
 - ”Kriittisiksi katsottavat kolmannet osapuolet, jotka tarjoavat TVT-palveluita rahoitusalan toimijoille, tulevat suoraan eurooppalaisten valvontaviranomaisten valvontaan siltä osin, kun ne tarjoavat palvelujaan rahoitusalan toimijoille”
- DORA-asetuksessa II Jakso (31 – 44 artiklat) on uudesta valvontakehyksestä (kriittisten TVT-palveluntarjoajina olevien kolmansien osapuolten valvontakehys)
- Vaikutukset finanssiyhteisöihin (vakuutusyhtiöihin) oletettavasti korkeintaan epäsuoria
 - ”Jos ostaa palveluita kriittiseltä TVT-palveluntarjoajalta, voi ko palvelun tarjontaan kohdistua suosituksia (art 35) tai jopa kieltoja (art 42)”

DORA

- DORAn asetus [eur-lex 2022/2554](#)
- RTS [delegoitu asetus 2024/1774](#) ([eur-lex 2024/1532](#))
- WWW-sivuja
 - [Digital Operational Resilience Act | European Banking Authority](#)
 - [ESAs published second batch of policy products under DORA | European Banking Authority](#)
 - [DORA EBA Roadmap](#)
- Mahdollisuus pyytää tulkinta-apua:
 - [Q&A on regulation – EIOPA](#)
 - [Q&A form](#)
 - [Search QAs – EIOPA](#); voi suodattaa DORA-aiheiset kysymykset esille
 - [Joint Q&As – EIOPA](#); myös tämä on relevantti DORA:n kannalta
- Tuolta löytää myös linkit myös EBA:n ja ESMA:n QA-sivuille: osa kysymyksistä on sellaisia, että vastaukset ovat valideja kaikilla sektoreilla.

RTS ja ITS linkkejä

- RTS [delegoitu asetus 2024/1774 \(eur-lex 2024/1532\)](#) täydentää DORA-säädöstä teknisillä sääntelystandardeilla
- Sopiminen
 - Poliitiikan sisällöistä: [Regulatory Technical Standards on the policy on ICT services supporting critical or important functions provided by ICT third-party service providers](#)
 - Tärkeät toiminnot, riskinhallinta: [Joint Regulatory Technical Standards on subcontracting ICT services supporting critical or important functions](#)
 - [Delegoitu asetus 2024/1773](#) sopimusjärjestelyjä koskevien toimintaperiaatteiden sisältö
 - ROI: [Implementing Technical Standards to establish the templates for the register of information](#)
- TLTP
 - [JC 2024-29 - Final report DORA RTS on TLPT.pdf](#)
- TVT-häiriöt:
 - [Delegoitu asetus 2024/1772](#) TVT-poikkeamien luokittelukriteerit, olennaisuusrajat, raporttien yksityiskohdat
 - [Joint draft ITS on major incident reporting](#)
 - [RTS on criteria for the classification of ICT-related incidents](#)
- TVT-häiriöiden vuosiraportti:
 - [joint Guidelines on the estimation of aggregated costs/losses caused by major ICT-related incidents](#)

Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelmat

- Päällekkäisyydet DORA:n ja sen alemman tason sääntelyn kanssa poistetaan
 - Rahoitussektorin operatiivisten riskien hallinta (MOK 8/2024)
 - Vakuutusyhtiöiden hallinto (6/2015)

Ajankohtaista pakotteista

johtava asiantuntija Anssi Leisio

Pakotteiden menettelytapavalvonta Finanssivalvonnassa

Huomioita pakoteriskiarviosta

- Pakotelistat
 - Asiakkaiden pakotemonitorointia ei ole toteutettu pakotelistojen päivityttyä.
 - Pakotelistojen päivittämisen viiveet
 - YK:n pakotelistojen puuttuminen
- Riskiarvion puuttuminen
- Sisäinen valvonta
 - Hälytysten tutkimuksen laadunvalvonta
- Toimintaohjeet
 - Varojen jäädytys
 - Pakotteiden kiertäminen
- Johdolle raportointi
 - Raportointi johdolle puutteellista

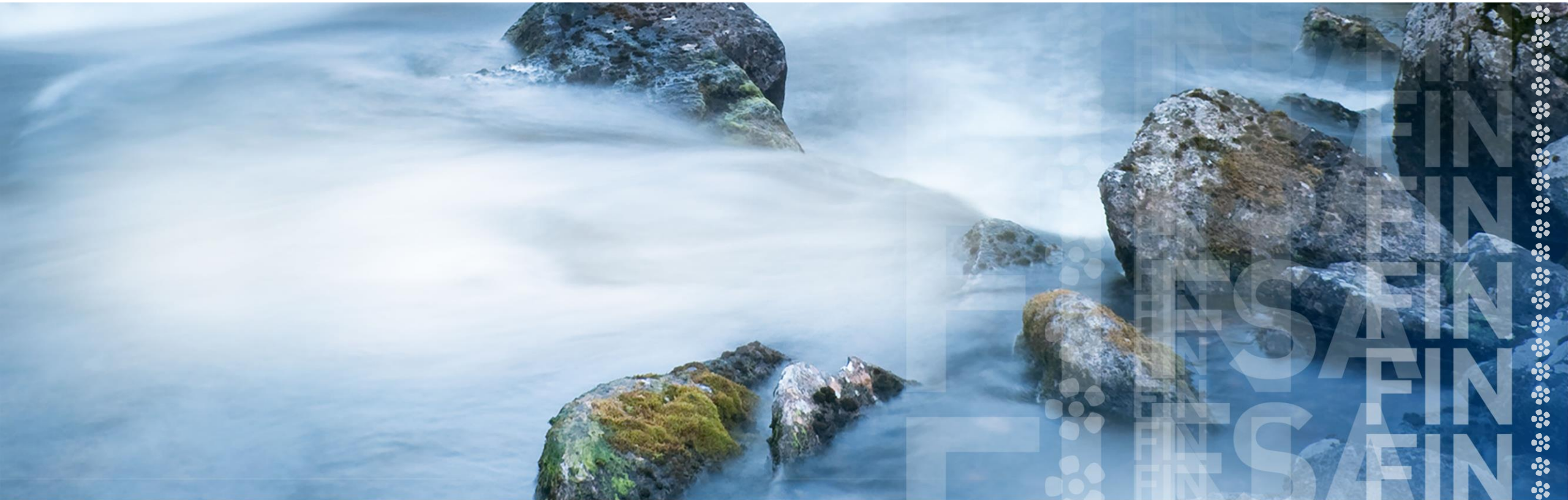
Pakoteriskiarvion tulokset

Alasektori	Kokonaisriskitaso
Luottolaitokset, ryhmä 3	Erittäin merkittävä
Virtuaalivaluutan tarjoajat	Erittäin merkittävä
Luottolaitokset, ryhmä 2	Erittäin merkittävä
Maksulaitokset	Erittäin merkittävä
Rahavälittäjät	Erittäin merkittävä
Luottolaitokset, ryhmä 1	Merkittävä
Sijoituspalveluntarjoajat	Merkittävä
Rekisteröidyt maksupalveluntarjoajat	Merkittävä
Luottolaitokset, ryhmä 4	Melko merkittävä
Vahinkovakuutusyhtiöt	Melko merkittävä
UCITS-rahastoyhtiöt	Melko merkittävä
Henkivakuutusyhtiöt	Melko merkittävä
Toimiluvalliset AIFM:t	Melko merkittävä
Rekisteröidyt AIFM:t	Melko merkittävä
Luottolaitokset, ryhmä 5	Vähemmän merkittävä
Kuluttajaluotonantajat	Vähemmän merkittävä

- Vakuutussektoriin katsotaan tässä riskiarviossa kuuluvaksi suomalaiset **henkivakuutus** ja **vahinkovakuutusyhtiöt**.
- Pakotteiden tai kansalliset jäädyttämis päätösten kohteena olevia henkilöitä on myös vakuutussektorin asiakkaina.
- Sektorin riskialtistus on matalampi osin siitä johtuen, että toiminta ei ole samassa määrin rajat ylittävää kuin esimerkiksi maksuja välittävillä luottolaitoksilla.
- On kuitenkin tärkeää ymmärtää riskit, jotka liittyvät esimerkiksi **laaja-alaisten pakotteiden** kohteena oleviin valtioihin.

Pakotteiden kiertäminen

Miten pakotteiden kiertäminen huomioitu sääntelyssä?

- Pakote-MOK 7.4 luku 38 kohta :
”Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan rahanpesulain 3 luvun 16 § tarkoittaa, että valvottavan tulee luoda **tehokkaat menettelytavat** pakotesääntelyn ja kansallisten jäädyttämispäätösten **kiertämisen estämiseksi**.

Menettelytavoilla tulee varmistaa, ettei valvottava osallistu toimiin, joiden tavoitteena tai seurauksena on pakotesääntelyn mukaisten kieltojen ja velvoitteiden kiertäminen.

Menettelytapojen tulee pohjautua valvottavan riskiarviossa tunnistettuihin pakotteiden kiertämiseen liittyviin riskeihin”.

Pakotteiden kiertäminen vakuutussektorin näkökulmasta

- Erityisesti ulkomaankauppaan/ vientiin liittyvissä liiketoimissa on tärkeää olla tarkkana.
- Yritysasiakkaisiin liittyviä riskejä:
 - Toimiala muuttunut äkillisesti helmikuun 2022 jälkeen.
 - Asiakkaan liiketoimi tai maksuliikenne liittyy pakotteiden kiertämisen näkökulmasta korkeariskisiin maihin (esim. Keski-Aasian maat, Arabiemiirikunnat (UAE), Turkki, Hongkong, Kiina).
 - Yrityksen edunsaajat monimutkaisten omistusketjujen takana.
- Maksut suoritetaan kolmansille osapuolille tai ne ovat peräisin kolmansilta osapuolilta

ORSAn ilmastoskenaarioista

johtava matemaatikko Toni Blomster

OPINION on the supervision of the use of climate change risk scenarios in ORSA /2021

- Opinion on Sustainability 30.9.2019
- Qualitative information on climate change scenario in the ORSA → Q1/2021 (CA-kysely)
 - ¾ näki ilmastonmuutoksen liiketoimintaan vaikuttavana
 - 1/8 mainitsi ilmastonmuutoksen ORSAssa
- 19.4.2021 Opinion on supervision etc.
- Delegoitu asetus 2.8.2022 – kestävyys riskienhallintaan ja aktuaaritoiminnolle
- S2 Review:
Artikla 45a ORSAn ilmastonmuutosskenaariot ja artikla 51: SFCR huomiot.

Valvojakyselyn Q3 / 2024 tarkoitus

- Opinionin tehokkuus, tarkoituksenmukaisuus ja riittävyys
- Kuinka valvojat soveltaneet käytännössä Opinionia
- Luonnon monimuotoisuuden ja luontoon liittyvien riskien soveltaminen ORSAssa.

Tehokkuus, tarkoituksenmukaisuus, riittävyys

- Q3/2024 CA-kysely
 - Ilmastonmuutos nyt kaikilla mainittuna ORSAssa
 - $\frac{3}{4}$ tehnyt skenaariot (yli ja alle 2 °C)
- Olennaisuusarvio (Opinion 3.1, 3.8 – 3.14)
 - *Assessment to identify material climate change risk exposures.*
 - *Subject the material exposures to a risk assessment.*
- Skenaarioiden pituudet
 - Lyhyt: ilm. muutos vaikuttaa jo nyt riskeihin (5v)*
 - Tarkempi ja useammin tehtävä kuin pitkä
 - Pitkä: strateginen liiketoimintahorisontti
 - Tarkkuus, laskentasykli matalampi kuin lyhyellä
 - NGFS esim.
- Olennaisuusarvio puuttuu useimmilta
 - Olennaisten riskien analyttinen tunnistaminen
 - Olennaisten riskien nouseminen esiin joukosta
 - Jollei ole, miksi?
 - Kvantitatiivinen? Asset carbon footprint. Physical geographical location
 - Parhaimmillaan VaR-perusteinen arvio transiio- ja fysikaalisesta riskistä osakkeisiin ja lainoihin ottaen huomioon laskennan rajoitukset tulevien tekijöiden osalta
- Lähinnä long-term (~”pitää sisällään short-”)
- NGFS skenaariot monilla käytössä
- Johdon toimenpiteet riskiarvioiden perusteella harvoilla pohdittuina
- ”Asialliset skenaariot hoidetaan, muuten...?”

* https://www.eiopa.europa.eu/eiopa-recommends-dedicated-prudential-treatment-insurers-fossil-fuel-assets-cushion-against-2024-11-07_en

Miten valvojat soveltavat Opinionia?

- CAs should:
 - collect qualitative and quantitative data enabling them to perform a supervisory review of the analysis of short and long-term climate change risks in ORSA in accordance with this Opinion.

Instruments for data collection should be the regular supervisory reporting, most notably the ORSA supervisory report.

- expect that the information relating to climate change risk contained in the non-public ORSA supervisory report is consistent with the undertakings' public disclosure of climate-related information under the NFRD (CSRD)

- Toistaiseksi ORSAn valvojaraportit skenaarioiden osalta eivät ole sillä tasolla, että niiden avulla voisi valvoa.
- Pohdintaan valvontatoimenpiteitä
- Kehitetään ESG-valvontasuunnitelmaa
 - CSRD-valvonnan huomiointi asiassa
 - Esim. olennaisuusarviointi
 - ORSA osa suurempaa kokonaisuutta
 - Sustainability Plans / Kestävyysriskejä koskeva kertomus S2-review direktiivissä koostavaa

Luonnon monimuotoisuudesta Supervisory-ORSA-raporteilla

- Ei osa Opinionia, vaan erillinen kysely samassa yhteydessä
 - Alkutekijöissään. Alle 10 % edes maininnut luonnon monimuotoisuuden ORSAssaan.
 - EIOPAssa työstetään raporttia asiasta tähtäimessä julkaisu 6/2025
 - Raportti mahdollisesti menossa konsultaatioon hyvin pian
 - CA-kysely ”adds evidence”
- [Staff Paper 29.3.2023](#) ja [stakeholder group raport](#)

S2 Review ja ilmastonmuutosskenaarioiden analyysi – artikkelit 45, 45a, 51

- Artikla 45 kohta 2 - ilmastonmuutos ORSan makrotalousanalyysiosaan
- Artikla 45a
 1. Olennaisuusarvio: ilmastonmuutosriskien tunnistaminen ja arviointi
 2. Min. 2 pitkän aikavälin ilmastonmuutosskenaariota – alle 2 °C ja *merkittävästi* yli 2 °C
 3. Säännöllinen (max. 3v) analyysi ed. skenaarioiden vaikutuksista liiketoimintaan ~ suhteellisuus
 4. Analyysissä skenaariot tarkastettava, ja päivitettävä tarvittaessa huom. periaatteiden ja välineiden opit
 5. Pienet ja ei-monimutkaiset yritykset poissuljettu edellisestä
- Artikla 51 – SFCR
 - Tieto olennaisuusarvion tuloksesta, ja siitä seuranneista toimenpiteistä

Finanssivalvonnan selvitys jälleenvakuutuksista

matemaatikko Iiro Marttila

Jälleenvakuutus – ajankohtainen valvontateema

Vahinkovakuutusyhtiöiden jälleenvakuutusjärjestelyt ovat olleet Finanssivalvonnan syväanalyysin kohteena vuoden 2024 aikana.

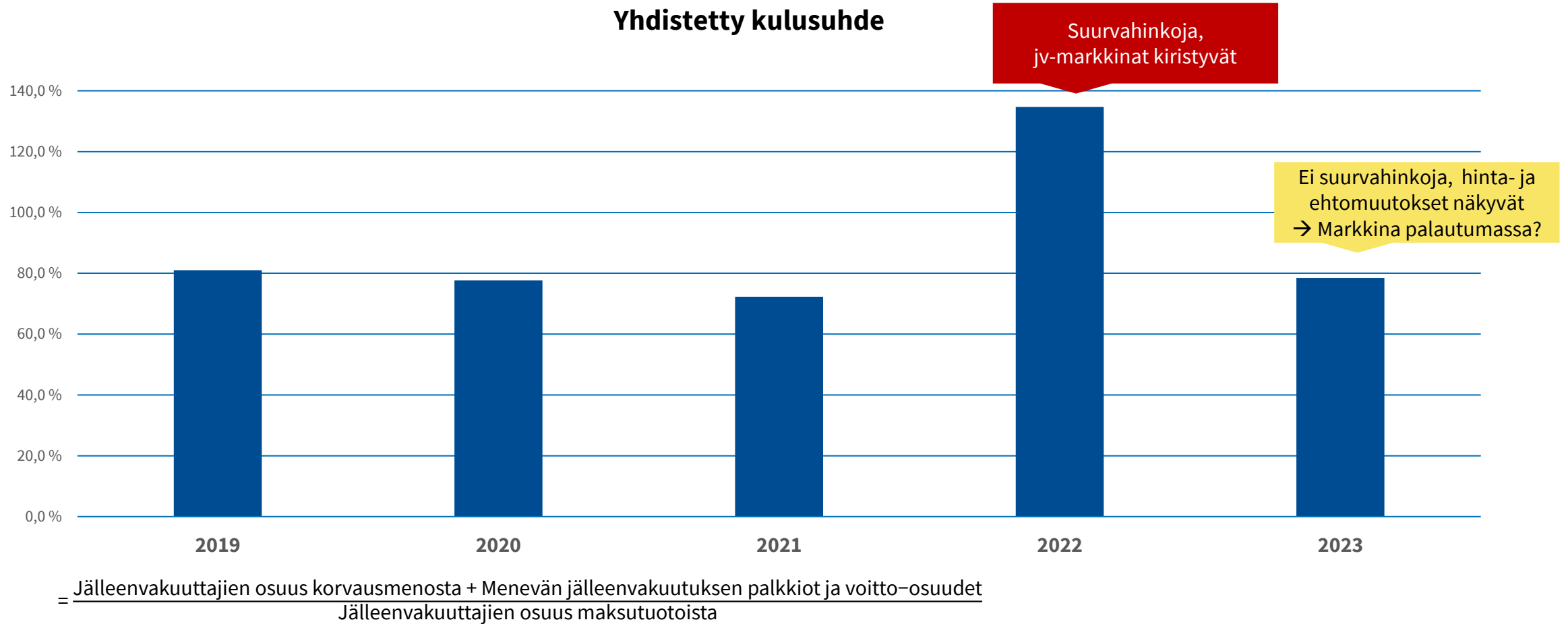
- Selvityksen pohjalla havainnot riskienvähentämisvaikutusten ja vastapuoliriskin laskennasta sekä jv-markkinan kiristymisestä.
- Selvityksessä on arvioitu mm. jv-järjestelyjen rakenteita, riskiä vähentäviä ominaisuuksia ja tehokkuuksia sekä vakavaraisuuslaskennan oikeellisuutta.

Jälleenvakuutus – ajankohtainen valvontateema

- Markkinat ovat kohdanneet haasteita viime vuosien aikana
 - mm. koronapandemia, ilmastonmuutos ja ESG, geopoliittisen riskit, korkojen ja inflaation nousu sekä suuria palovahinkoja ja luonnonkatastrofeja.
- Jälleenvakuutusmarkkinat ovat kiristyneet ja kapasiteetti on pienentynyt.
 - Mm. jv-hinnat ja omavastuut nousseet, sopimusehdot ja tarjonta muuttuneet, sekä datavaatimukset tiukentuneet.
- Jälleenvakuutusmarkkinoiden kiristymisestä on seurannut vaikutuksia ensivakuuttamiseen
- Muutokset voivat johtaa perusteriskin kasvuun.
 - Riski sille, että riskienvähentämismenetelmän kattama riski ei vastaa vakuutusyhtiön ottamaa riskiä.
- Riskienvähentämistekniikat tulevat olemaan EIOPAn valvonnan prioriteettina vuonna 2025.
 - Hyvä huomata EIOPAn julkaisut riskienvähentämistekniikoiden käytöstä (2021) ja kolmansien maiden jälleenvakuuttajien valvonnasta (2024).

Menevän jälleenvakuutuksen tulos – sykli jälleenvakuutusmarkkinoilla

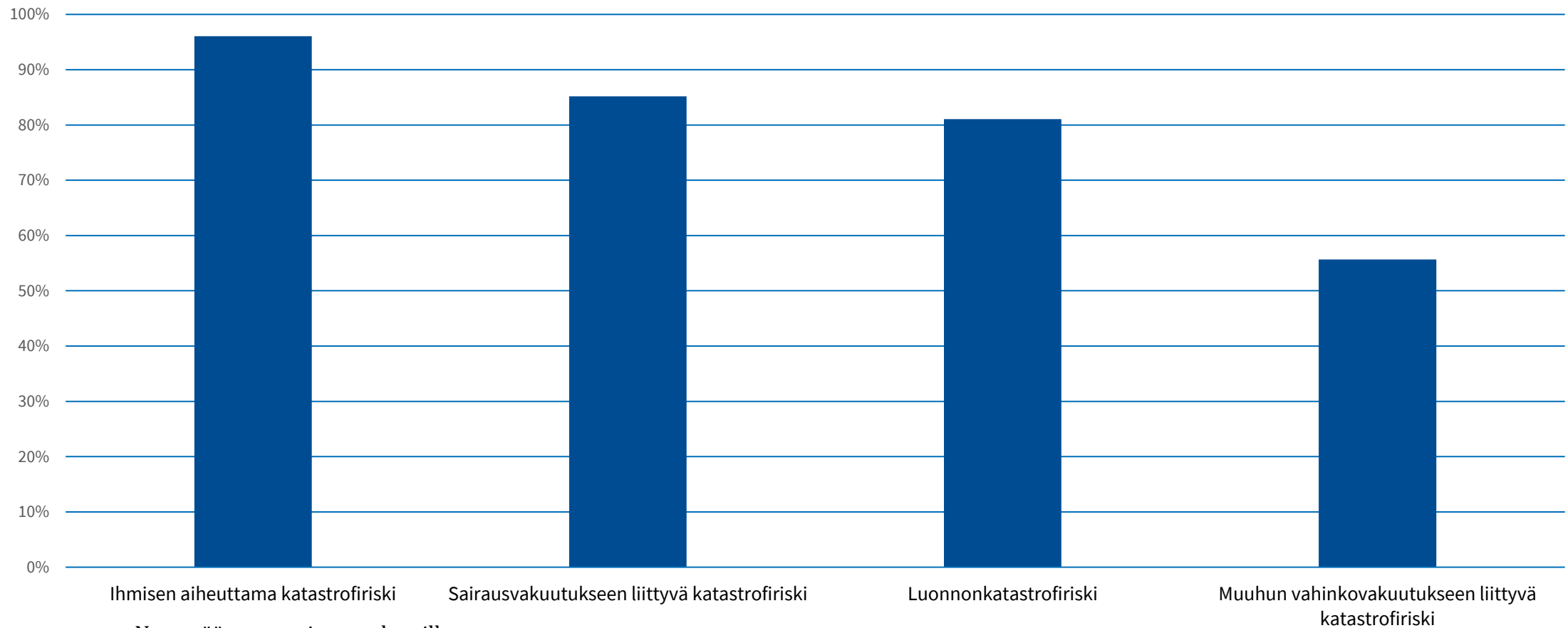
Riskienvähentämistekniikoiden huomioiminen vakavaraisuuslaskennassa

SII DA 10 Jakso

- Yhtiön jälleenvakuutusjärjestelyt huomioidaan pääomavaatimuksen laskennassa, kuitenkin vain delegoidun asetuksen kriteerien täyttyessä.
 - Mikäli ehdot eivät täyty, riskienvähentämistekniikkaa ei tule huomioida (täysimääräisenä) pääomavaatimuksen laskennassa.
- Järjestelyjen tulee olla lainvoimaisia ja täytäntöönpanokelpoisia, tehokkaita, eikä niiden riskiä vähentävää vaikutusta tule huomioida moninkertaisesti.
- Sopimusjärjestelyillä on varmistettava, että suojan laajuus ja riskinsiirto on selvästi määritelty ja kiistaton.
 - Onko sopimusehtoja, jotka haittaavat riskin tosiasiallista siirtymistä?
- Vähintään seuraavan 12 kk. ajan voimassa olevat järjestelyt voidaan huomioida täysimääräisesti. Tätä lyhyemmät sopimukset huomioidaan suhteessa jäljellä olevan voimassaoloajan pituuteen.
 - Mikäli päättyvä järjestely on markkinatilanne ja aiempi historia huomioiden tarkoitus korvata samankaltaisella järjestelyllä, riskinvähentämisvaikutus voidaan ehtojen täyttyessä huomioida täysimääräisenä.
- Vastapuolena toimivan jälleenvakuutusyhtiön on oltava joko:
 - SII-vakavaraisuuskehikkoa noudattava vakuutus- tai jälleenvakuutusyhtiö,
 - sellaisen kolmannen maan vakuutus- tai jälleenvakuutusyhtiö, jonka vakavaraisuussäätelyn katsotaan olevan ekvivalentti SII-vakavaraisuuskehikon kanssa, tai
 - sellainen ei-ekvivalentti kolmannen maan vakuutus- tai jälleenvakuutusyhtiö, jonka SII-mukainen luottoluokka (*credit quality step*) on 3 tai parempi.

Riskienvähentämistekniikat pienentävät merkittävästi katastrofiriskien pääomavaatimuksia

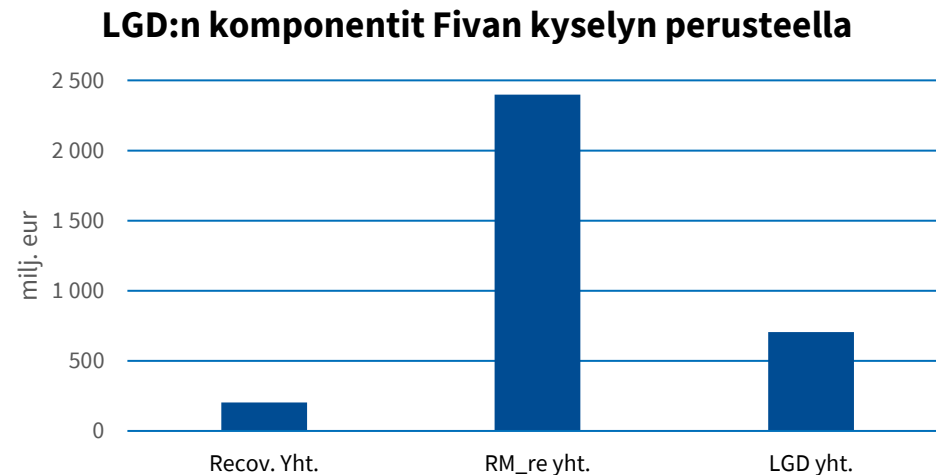
Riskienvähentämistekniikoiden vaikutus katastrofiriskien pääomavaatimuksiin

$$= 100\% - \frac{\text{Nettopääomavaatimus sektorilla}}{\text{Bruttopääomavaatimus sektorilla}}$$

Jälleenvakuuttamisen riskienvähentämisvaikutuksen tulee näkyä vastapuoliriskin kasvuna

- Vastapuoliriskissä jälleenvakuuttajan tappio-osuus (*Loss Given Default, LGD*) lasketaan (useimmiten) kaavalla $LGD = 50\% * Recoverables + 25\% * RM_{re}$.
 - *Recoverables* tarkoittaa parasta estimaattia jälleenvakuuttajan saamisista.
 - RM_{re} tarkoittaa jälleenvakuuttajan jälleenvakuutusjärjestelyjen riskiä vähentävää vaikutusta.
- Fivan alkuvuodesta toteuttaman riskimitigaatiokyselyn perusteella RM-komponentti on yhteensä sektorilla noin kymmenkertainen saamisten parhaaseen estimaattiin nähden.

Jälleenvakuutusjärjestelyjen arvioiminen on jatkuva prosessi

- Jälleenvakuutusjärjestelyjen riskienvähentämisvaikutusten arvioimiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota markkinoiden / sopimusten muuttuessa.
- Aktuaaritoimen jälleenvakuutuslausunnossa tulisi huomioida muutokset jälleenvakuutusjärjestelyissä ja arvioida erityisesti riskiä merkittävästi siirtävien järjestelyjen sopivuutta ja tehokkuutta.
 - Vakavaraisuuslaskennan RM-laskennan tulisi lähteä jälleenvakuutusjärjestelyjen tasolta.
- ORSAssa tulisi arvioida jälleenvakuutusjärjestelyjen vaikutusta (vähintäänkin) yhtiön kokonaisriskiprofiiliin, standardikaavan soveltuvuuden ja kokonaispääomavaatimuksen näkökulmasta.
- Jälleenvakuutus sopimukset ovat teknisiä ja yksityiskohtaisia → sopimusten riskienvähentämisvaikutusten arvioiminen vaatii ensi- ja jälleenvakuuttamisen asiantuntijoiden, juristien, aktuaaritoimen sekä riskienhallinnan yhteistyötä.

Laskentakehikko muuttuu Solvenssi II - direktiivin uudelleentarkastelun myötä

johtava matemaatikko Jari Niittuinperä

Laskentakehikon muutokset

- Solvenssi II -direktiivin uudelleentarkastelun muuttaa laskentakehikkoa

Korkokäyrä		Volatiliteettikorjaus	Makro-VA	Yhtiökohtainen VA
		Riskitön korkokäyrä		Korkokäyrän vaiheistusmekanismi

Vastuuvélka		Riskimarginaali		Siirtymätoimenpiteet
			Taloudelliset skenaariot	PEM-yritysten erityissäännökset

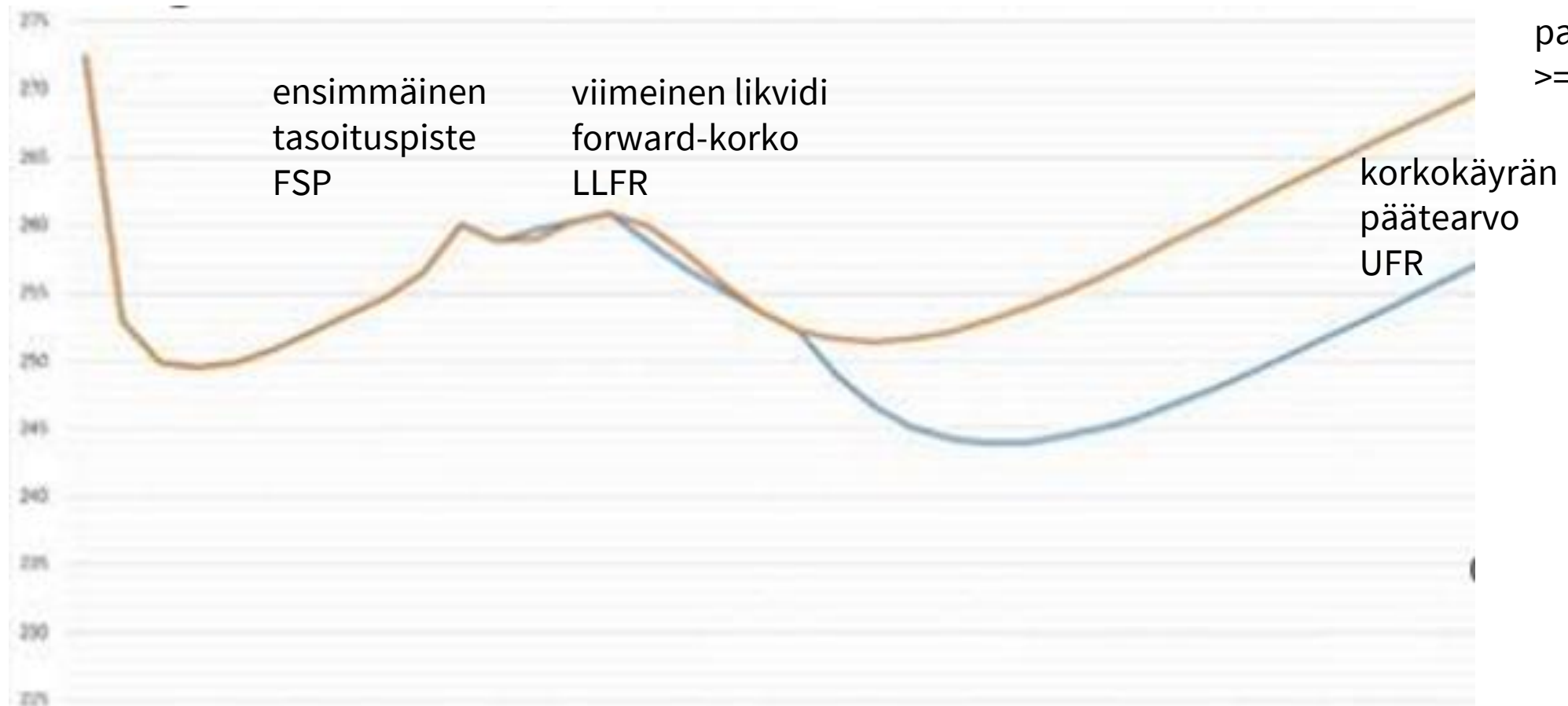
Standardi- kaava		Korkoriski	Markkinariski	Vastapuoliriski
		Pitkäaikaiset osakesijoitukset	Riski- ja riskialaosiot	PEM-yritysten erityissäännökset

- Viimeistään käyttöönottoa edeltävänä vuonna otettava huomioon ORSAssa

Suhteuttamistoimenpiteiden käyttö

- Direktiivissä on kuvattu kriteerit, joilla yhtiöt voidaan luokitella pieniksi ja ei-monimutkaisiksi (PEM) –yrityksiksi ja –ryhmiksi.
- PEM-yhtiöiden tulee ilmoittaa luokittelusta valvojalle
- Vakavaraisuusvaade kuitenkin laskettava
 - Viranomaisraportointiin helpotuksia
 - PEM-yhtiöiden tulee raportoida tästä ryhmälleen
- Muut saavat tietyin edellytyksin helpotuksia hakemuksesta
 - Viranomaiset voivat antaa luvalla ehtoja, eli lupa voi koskea vain osaa helpotuksista.

Riskitön korko

Riskittömän koron vaiheistusmekanismi

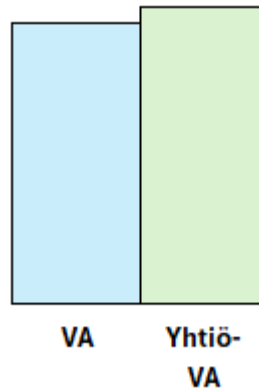
- Valvojan suostumuksella voi käyttää vaiheistusmekanismia, jossa
 - uuden laskentamenetelmän käytön alussa määrätään parametrit, joilla uusi menetelmä on mahdollisimman lähellä vanhalla menetelmällä laskettua riskitöntä korkoa
 - määrätään parametrit, joilla siirrytään vaiheittain käyttämään pelkästään uutta menetelmää
- Yhtiön tulee vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskevassa kertomuksessa (ammattilaisille tarkoitettu osa) julkistaa
 - tieto, että soveltaa vaiheistusmekanismia
 - määrällinen arvio vaikutuksesta taloudelliseen asemaan
- Sovelletaan 1.1.2032 asti

Volatilitteettikorjaus

- Volatilitteettikorjauksen käyttöön jatkossa valvojan lupa
 - Sovelletaan kaikkiin vakuutusvelvoitteisiin
 - Asianmukaiset menettelyt volatilitteettikorjauksen laskemiseksi
 - Jos aikaisemmin soveltanut, voi jatkaa soveltamista, jos täyttää ym. kriteerit
 - Luvan voi myös perua
- Volatilitteettikorjauksessa otetaan huomioon 85 % riskikorjatusta marginaalista
- Volatilitteettikorjaukseen kaksi uutta komponenttia
 - Yrityskohtainen korjaus
 - Makrotason korjaus
- Yrityskohtaista ja makrotason komponenttia ei saa käyttää samanaikaisesti.

Yhtiökohtainen volatiliteettikorjaus

- Korvaa EIOPAn laskeman volatiliteettikorjauksen
- Vaatii valvojan erityisen hyväksynnän.
- Käytetään samaa salkkuluokittelua kuin EIOPAn laskemassa volatiliteettikorjauksessa mutta käytetään yrityskohtaisia painoja ja keskimääristä duraatiota
 - Virallinen riskikorjattu marginaali on ollut pienempi kuin yhtiön riskikorjattu marginaali yli vuoden ajan
 - Yhtiön tiedot riittävän laadukkaita, jotta korjaus voidaan laskea luotettavasti
- Korjaus voi olla enintään 105 %.

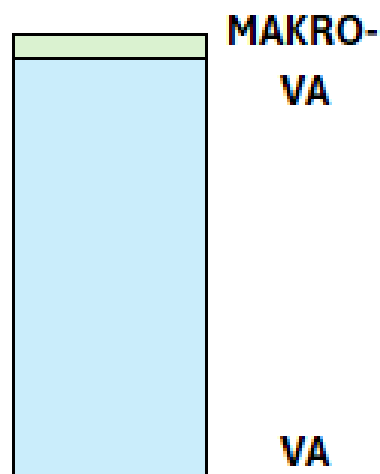
$V_{Acu} =$

$85 \% \cdot CSSR_{cu} \cdot RC_{Scu},$

- a) V_{Acu} on valuutan cu volatiliteettikorjaus
- b) $CSSR_{cu}$ on yhtiön valuutan cu luottomarginaalin herkkyysuhde $[0;1]$
- c) RC_{Scu} on valuutan cu riskikorjattu marginaali.

Makrotason volatiliteettikorjaus

- Koskee euroaluetta.
- Lisätään EIOPAn laskemaan volatiliteettikorjaukseen.
- Yhtiö voi valita käyttääkö makrotason vai yritystason volatiliteettikorjausta.

$$VA_{\text{Euro, macro}} =$$

$$85 \% \cdot CSSR_{\text{Euro}} \cdot \max(RCS_{co} - 1,3 \cdot RCS_{\text{euro}}; 0) \cdot \omega_{co},$$

a) VA_{cu} on valuutan cu volatiliteettikorjaus

b) $CSSR_{\text{Euro}}$ on yhtiön luottomarginaalin herkkyyssuhde euron osalta [0;1]

c) RCS_{co} on maan co riskikorjattu marginaali

d) RCS_{Euro} on euronriskikorjattu marginaali

e) $\omega_{co} = \max(\min(((RCS_{co}^* - 0,6 \%)/0,3 \%); 1); 0)$ on maan co maakohtainen korjauskerroin

missä RCS_{co}^* on maan co riskikorjattu marginaali kerrottuna maan velkainstrumenttien suhteella kaikkiin omaisuuseriin

Siirtymätoimenpiteiden käsittely

- Vanhat siirtymätoimenpiteet yhtä käytettävissä.
- Päättävät 1.1.2032.
- Tarkennettu, että kannansiirroissa siirtymätoimenpideluvat säilyvät.
- Yrityksen vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskeva kertomus:
 - Maininta, että yhtiö soveltaa siirtymäkauden korjausta riskittömään korkokäyrään
 - Määrällinen arvio kyseisen siirtymätoimenpiteen soveltamatta jättämisen vaikutuksesta
 - Syyt siirtymätoimenpiteen soveltamiseen, jos yritys täyttäisi vakavaraisuuspääomavaatimuksen ilman sitä
 - Arvio yrityksen riippuvuudesta siirtymätoimenpiteestä ja tarvittaessa kuvaus yrityksen toteuttamista tai suunnittelemista toimenpiteistä tämän riippuvuuden vähentämiseksi tai poistamiseksi
- Ryhmän vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskeva kertomus:
 - Määrällinen arvio taloudelliseen asemaan kohdistuvista vaikutuksista
- Valvojalla on toimivalta ryhmien osalta mm. vähentää siirtymätoimenpiteiden käytöstä johtuvan oman varallisuuden määrää.

Taloudellisten takuiden ja rahoitusoptioiden käsittely

- Parhaan estimaatin laskennassa käytetyissä menetelmissä on otettava asianmukaisesti huomioon, että kyseisistä sopimuksista johtuvien kassavirtojen nykyarvo voi riippua sekä tulevien tapahtumien ja tulevan kehityksen odotetusta tuloksesta että siitä, miten toteutunut tulos mahdollisesti poikkeaa odotetusta tuloksesta tietyissä skenaarioissa.
 - Säännös oli aikaisemmin vastuuvelan arvostamisohjeistossa.
 - Säännös ei koske pelkästään henkivakuutustoimintaa.
- Henkivakuutusvelvoitteiden parhaan estimaatin turvaava deterministinen arvostaminen
 - PEM-yhtiöt ja yhtiöt, jotka saavat valvojan ennakkohyväksynnän
 - EIOPA tuottaa turvaavat skenaariot

Riskimarginaali

- Pääomakustannuksen taso 4,75 %. Uudelleentarkastelu aikaisintaan viiden vuoden päästä.
 - Resitaali: korkeintaan 5 %
- Riskimarginaali lasketaan jatkossa mukauttamalla vakavaraisuuspääomavaatimus ajallisesti
 - Vakavaraisuuspääomavaatimuksen mukautus koostuu eksponentiaalisesta ja aikasidonnaisesta tekijästä.

$$RM = CoC(4,75 \%) * \sum_{t \geq 0} \frac{\lambda^t * SCR_t}{(1 + r_{t+1})^{t+1}}$$

- Lambdan arvo tulee tasolla 2.
- Vastuuvelan arvostamisohjeiden mukaan tulisi arvioida neljää eri laskentamenetelmää (hierarkiatasoa)
 - Karkeammilla hierarkiatasoilla lambdan käyttö ei liene mahdollinen.

Standardikaavaan muutoksia

- Yksinkertaistuksia
- Korkoriskialaosio
 - negatiivisille koroille alaraja
- Kryptosijoitukset
 - vaikuttavat markkinariski- ja vastapuoliriskiosioihin
- Pitkäaikaisiin osakesijoituksiin tarkennuksia
- SCR:n laskenta määritellään tarkemmin tasolla 2.

Standardikaavan yksinkertaistaminen

- SCR:n laskennan yksinkertaistaminen määritellään tarkemmin tasolla 2.
- Kaikki yhtiöt voivat käyttää yksinkertaistettua laskentaa
 - Vastaa nykyistä säännöstä.
 - Yksinkertaistukset kuvattu DA:ssa.
 - Lisävaatimus, että virhe ei saa johtaa SCR:n olennaiseen virheellisyyteen
- Yhtiöt voivat käyttää riskiosion tai riskialaosion laskennassa yksinkertaistettua laskentaa enintään kolmen vuoden ajan,
 - jos kukin osio/alaosio korkeintaan 5 % SCR:stä
 - jos osiot ja alaosiot yhteensä korkeintaan 10 % SCR:stä
- PEM-yhtiöt voivat kuitenkin käyttää riskiosion tai riskialaosion laskennassa yksinkertaistettua laskentaa enintään viiden vuoden ajan,
 - jos kukin osio/alaosio korkeintaan 2 % SCR:stä
 - jos osiot ja alaosiot yhteensä korkeintaan 10 % SCR:stä
- Yksinkertaistetun laskennan osion suhde SCR:stä pysyy samana.

Pitkäaikaiset osakesijoitukset

- Aikaisemmin säännelty pelkästään DA:ssa
- Salkuille pitkän aikavälin salkunhoitosuunnitelma
- Skenaario: ei pakkomyyntiä – aikaisemmin 10, nyt 5 vuotta
- Riskienhallinta sekä varojen ja velkojen hallinta- ja sijoituspolitiikka kuvastaa sitä, että yritys aikoo pitää osakesijoitusten alajoukkoa ajanjaksolla
- Sijoitukset ETAn lisäksi myös OECD:n sisällä
- Asianmukainen hajauttaminen liikkeeseen laskijasta tai yritysryhmästä
- Pääomasijoitusten alajoukkoon ei sisälly omistusyhteyksiä
- Päätös pitkäaikaisista osakesijoituksista pysyvä
 - Kuitenkin erityiset säännökset, jos edellytykset pitkäaikaissijoituksille eivät enää täyty

Yhtiöiden vertailtavuus vaikeutuu

- Solvenssi II –kehikossa yhtiöillä useita optioita

Korkokäyrä		Volatiliteettikorjaus	Makro-VA	Yhtiökohtainen VA
		Riskitön korkokäyrä		Korkokäyrän vaiheistusmekanismi
Vastuovelka		Riskimarginaali		Siirtymatoimenpiteet
			Taloudelliset skenaariot	PEM-yritysten erityissäännökset
Standardi- kaava		Korkoriski	Markkinariski	Vastapuoliriski
		Pitkäaikaiset osakesijoitukset	Riski- ja riskialaosiot	PEM-yritysten erityissäännökset

- Tarkennuksia on vielä tulossa tasolla 2.

**Tilaisuus on päättynyt, kiitos
kaikille osallistujille!**